

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

తప్త చక్రాంకన ప్రమాణముల యొక్క విషయసూచిక

శ్రుతిప్రమాణములు		పాంచరాత్రాగమములు	
ఋగ్వేదము	2, 4	పారమేశ్వర సంహిత	17
శుక్ల యజుర్వేదము	1, 5, 6, 7, 8, 9, 10	పరాశర సంహిత	19, 19
కృష్ణయజుర్వేదము (శ్రౌతియం)	1	సనత్కుమారసంహిత	20
,, ,, (బృహదారణ్యకం)	2	విష్వక్సేనసంహిత	21
,, ,, (కారకము)	3	విహగేంద్రసంహిత	21
,, ,, (ద్వితీయాష్టకం)	4	భారద్వాజ సంహిత	21
సామవేదము (మైత్రేయశాఖ)	2	శ్రీ విష్ణుతత్త్వము	18, 19
,, ,, (ఆవ్యక్తోపనిషత్తు)	4	పాంచరాత్రము	47, 54
అథర్వణవేదము	3, 11	నారదీయపద్ధతి	20
,, ,, మహాపనిషత్తు	3	ప్రశ్నోత్తరఖండము	54
వేదత్రయము	1	వైఖానసాగమము	
ఋచిబౌల్గలసంహిత	3		
కుదర్శనోపనిషత్తు	10		
మహాకుదర్శనోపనిషత్తు	10	భృగుసంహిత	22
రహస్యాన్నాయబ్రాహ్మణము	10, 55	అత్రిసంహిత	22
కాండవేదము	11	ఆనందసంహిత	23, 43.
పరమోపనిషత్తు	11	వైఖానసాగమములు	50
స్మృతిప్రమాణములు		ఇతిహాస - పురాణములు ఇత్యాదులు	
		మహాభారతము	
పరాశరస్మృతి	12, 24, 37	ఇతిహాస సముచ్ఛయము	26
వృద్ధపరాశరస్మృతి	13, 50	పద్మపురాణము	26, 27, 28, 41, 42, 43, 49 50
శిలీశ్రుతి	18	ఆగ్నేయపురాణము	28
కాండిల్యస్మృతి	13, 23	భవిష్యత్పురాణము	28
నారదస్మృతి	14	బ్రహ్మకైవర్తపురాణము	29
హితస్మృతి	14, 15, 16, 38, 52	మహాపురాణము	30, 36
వాశిష్టస్మృతి	22, 39	లింగపురాణము	30, 44
వృద్ధమఃస్మృతి	25	స్కాంధపురాణము	30, 31, 51
విష్ణుస్మృతి	25, 45	గారుడపురాణము	31
యమస్మృతి	25	మత్స్యపురాణము	32
సనకస్మృతి	25	బ్రహ్మాండపురాణము	32, 33, 36
దేవలస్మృతి	44	మార్కండేయపురాణము	33
వ్యాసస్మృతి	52, 53	వామనపురాణము	33

కూర్మపురాణము	33	సాతకర్మల శిశువుల చక్రాంకినముచేయవలెను	15
భవిష్యత్పురాణము	40	పశువులకు చక్రాంకినముచేయవలెను	13
నారదీయపురాణము	41	పాత్రులకు చక్రాంకినము చేయవలెను	13
బృహన్నారదపురాణము	34	ఆసనకీరీటాదులకు చక్రాంకినము చేయవలెను	18
ఆదిత్యపురాణము	35, 44	చక్రాంకినముచేతనే వైష్ణవత్వసిద్ధి	16
హరివంశము	33, 40	ఉపనయనానంతరము చక్రాంకినము	49
మోక్షధర్మములు	35	తండ్రి చక్రాంకినముచేయవచ్చును	49
విష్ణురహస్యము	35	అనంతుడు చక్రాంకితుడు	48
కాశీఖండము	35	గరుడుడు చక్రాంకితుడు	48
శిల్పిశాస్త్రము	36, 45	విష్వక్సేనుడు చక్రాంకితుడు	31
సుదర్శనచైత్రము	61	చతుర్ముఖబ్రహ్మ చక్రాంకితుడు	11, 54
తప్తచక్రాంకినముచే పాపములు నశించును	1, 7, 27; 30; 34, 35; 37, 47,	ఇంద్రుడు చక్రాంకితుడు	5
తప్తచక్రాంకినముచే మోక్షము లభించును	2, 3, 7, 11; 12, 14,	పితరులు చక్రాంకితులు	8
తప్తచక్రాంకినముచే ఆకుభములు తొలగును	25	మనువులు చక్రాంకితులు	8
తప్తచక్రాంకినముచే పిశాచాదులుపోవును	30	యాజ్ఞవల్క్యుడు చక్రాంకితుడు	6
తప్తచక్రాంకితునికి నరకపాపి లేడు	29, 34, 35	శశిష్టుడు చక్రాంకితుడు	7, 8
తప్తచక్రాంకినముచే అశ్వమేధఫలము కలుగును	37	కాశ్యపుడు చక్రాంకితుడు	7, 8
చక్రాంకితుడై పితృకార్యములచేయవలెను	20, 32	అత్రి చక్రాంకితుడు	7, 8, 47
కార్ధభోక్తలు చక్రాంకితులై యుండవలెను	12; 39, 40	అగస్త్యుడు చక్రాంకితుడు	7, 47
41, 42; 43, 45, 52, 53		జామదగ్ని చక్రాంకితుడు	7, 8
చక్రాంకితునిచే పంక్తిపాదనమగును	20, 36	విశ్వామిత్రుడు చక్రాంకితుడు	7, 8
చక్రాంకితుడు గంగవలె పరమపవిత్రుడు	20; 36	యముడు చక్రాంకితుడు	7
చక్రాంకితునికి చేశినదానము మేరుతుల్యము	24, 29	వ్యాసుడు చక్రాంకితుడు	7, 11
చక్రాంకితునిమాత్రమే ద్వారకాప్రవేశము	33	పరాశరుడు చక్రాంకితుడు	7
దేవతలు చక్రాంకినపరులు	4, 8; 11; 51, 53	సనతుడు చక్రాంకితుడు	7
బ్రుహ్మలు చక్రాంకినపరులు	31	సనన్దుడు చక్రాంకితుడు	7
గంధర్వులు, పన్నులు, సింధులు చక్రాంకిన పరులు	31, 53	శుకుడు చక్రాంకితుడు	7, 34
బ్రాహ్మణులు చక్రాంకినపరులుకావచ్చును	3, 4 8; 12; 13, 28, 54	వామదేవుడు చక్రాంకితుడు	17
అన్ని ఆశ్రమస్థులు చక్రాంకినపరులుకావచ్చును	16, 36	గౌతముడు చక్రాంకితుడు	8
క్షత్రియులు చక్రాంకినపరులుకావచ్చును	11; 24, 25, 32	సనత్కుమారుడు చక్రాంకితుడు	11
వైశ్యులు చక్రాంకినపరులుకావచ్చును	11; 12, 24, 25, 32	నారదుడు చక్రాంకితుడు	11
శూద్రులు చక్రాంకినపరులుకావచ్చును	10, 24, 35, 52	బృహత్సేనుడు చక్రాంకితుడు	11
స్త్రీలు చక్రాంకినపరులుకావచ్చును	10, 24, 25	పృష్ఠాదుడు చక్రాంకితుడు	31, 54
		ధృవుడు చక్రాంకితుడు	
		విభీషణుడు ఉభయ చక్రాంకితుడు	31, 54
		బలి చక్రాంకితుడు	31
		రుక్మాంగుడు చక్రాంకితుడు	31, 54
		వైఖానసుడు చక్రాంకితుడు	50
		మాంధాత చక్రాంకితుడు	31
		అంబరీషుడు చక్రాంకితుడు	31
		మార్కండేయుడు చక్రాంకితుడు	31, 31, 54

శ్రీ
శ్రీమతే రామానుజాయనమః

తప్తచక్రాంకనప్రమాణములు ప్రస్తావన.

ముముక్షువులైనను మోక్షమును పొందవలెనన్నచో పంచసంస్కార సంపన్నులు కావలయును. సంస్కార మనగా కార్యాంతరయోగ్యతాకరణత్వం. అనగా యిప్పుడున్న స్థితికంటెను ఉన్నతమైన స్థితిని పొందుటకు వలయు యోగ్యతను కలుగజేయుట అని తాత్పర్యము. మునుక్షువులైనవారికి పొందతగిన ఉన్నతస్థితి యేది యనగా— యికముందెట్టి కర్మగ్రస్తా ను జవించనవకాశము లేకుండవలెను. మరియు యిప్పటికున్న కర్మయంతయును సమూలముగ నశించవలయును. మరియు నిత్య-నిరవచ్ఛిన్న-నిరతిశయ-నిరుపాధిక- నిరవధిక ఆనందము కలుగవలెను ఇవన్నియు ఒకే వ్యక్తికి ఒకే దేశమున ఒకే కాలమున తటస్థించవలెను. అట్టి స్థితియే మోక్షమని యచబడును.

అట్టి స్థితినిపొందుటకై తాపము-పుండ్రము-నామము-మంత్రము యాగము అను అయిదు సంస్కారములు ఆవశ్యకములై యున్నవి.

ఈ పంచ సంస్కారములు కేవలము అలౌకిక పురుషార్థముచు మాత్రమే గాక అనేక లౌకిక పురుషార్థములను కూడా లభింపజేయుచున్న యున్నవి.

అందులో 'తాపసంస్కార' మనగా శ్రీమన్నారాయణుని యొక్క ఆసాధారణచిహ్నము లగు శంఖ-చక్రములను విద్యుక్తముగ అగ్నితప్తముగా గావించి రెండు బాహుమూలముల యందును ధరించుటయై యున్నది.

ఇందులకై శ్రుతి-స్మృతి-సూత్ర-ఇతిహాస-పురాణ-ఆగమాది ప్రమాణము లనేకములు గలవు అందలి కొన్ని ప్రమాణములు ఈ చిన్న పుస్తకమునందు తెలుపబడినవి. ఇవిగాక యింకను ఎన్నియో ప్రమాణములు గలవు. అవకాశమున్నపుడు వాని నన్నిటిని ముందు ముందు తెలుపగలము.

మరియు యిందులకు ఎన్నియో ప్రత్యేక ప్రమాణములు— అనుభవములు— యుక్తులును కూడ గలవు.

తన యధికారులయొక్క ఆసాధారణ చిహ్నములను ధరించుటవలననేగదా శబ్దాసవర్గము కూడ ఆయా యధికార పదవులను తదనుగుణ శక్తి-సామర్థ్యములను, గౌరవ-మర్యాదలను కలదై యున్నది.

శంఖ చక్ర చిహ్న ధారణమాత్రముచేతనేగదా సాధారణమైన పశువుకూడ దేవత్వముచు చెందినదిగా పూజింపబడుచున్నది.

చిన్న సాధారణ కాగితపు ముక్కకూడ ప్రభుత్వ ముద్రను ధరించుటవలన కేగోదా ధన రూపమై- విలువగలదై వెలుయుచున్నది

సీ చక్రితో నున్నచో, పశువులే, అచోన ద్రవ్యములే ఇట్టి ప్రభుత్వసాదధానముచే యింత పవిత్రత- ప్రతిభ- ప్రభావము- ఉన్నతపదమును పొందుచున్నప్పుడు లోకైక ప్రభువగు శ్రీమన్నారాయణుని అసాధారణ చిహ్నములను విస్మయముగా ధరించువారలగు కిలుల పవిత్రత-ప్రతిభ-ప్రభావము- ఉన్నతస్థితులను గురించి వేరే ప్రస్తావింపనేల ?

సత్తచక్రాంకపరుడైనవాడు మిగత నాలుగు సంస్కారములనుకూడ లభించుచున్నవాడై తదనుగుణమైన జ్ఞానానుష్ఠానములను గలవాడు గావలెను శ్లో॥ యే కంఠలగ్నతులసీ చినాక్షమాలాః, యే శాశుచూలపరిచిహిత శంఖచక్రాః । యే వా బలాటఫలకే లగదూర్ధ్వ సుంద్రాః తే వైష్ణవాః భువన మాళు పవిత్రయంతి ॥ అని ఎవగు కంఠమున తులసీ- తామరపూ సలమాలికలు- భుజములయందు శంఖ-చక్ర చిహ్నములను, ముఖమున శ్వేతోర్ధ్వపుండ్రమును ధరించినవారైనా అట్టివారగు వైష్ణవు లనబడుదురు నారివలననే భువనము పవిత్రవంత మగు చున్నది అని తెలుపబడిన శ్రీవైష్ణవులనుజూచి, శ్లో॥ స్వపురుష మభివీక్ష్య పాశహస్తం వదతి యమః కిల తస్య కర్ణమూలే, పరిహర మధుసూధన ప్రపన్నాత్, ప్రభు రహ మస్యస్మృతాం న వైష్ణవానామ్॥ అని యముడు తన భటులతోతాను శ్రీవైష్ణవేతరులకేప్రభువుగాని శ్రీవైష్ణవులకు ప్రభువుగా నానయు కావున వారి దరికైనను పోవలదని రహస్యముగ చెవిలో, పాశహస్తై రున్న తన భటుల కాష్టాపించినటుల శ్రీ పద్మపురాణమునందున్నది.

అట్టి శ్రీవైష్ణవును ఈ జన్మాంతమునందే తప్పక మోక్షమును పొందగలుగు లేక కేవలము తప్తచక్రాంకపరుడు మాత్రమే అయి, తదనుగుణమైన జ్ఞానానుష్ఠానము లేనివాడైనచో, యిప్పుడు జన్మకంటెఉత్కృష్టమైన ఉన్నతజన్మనే పొందుచు క్రమమున జ్ఞానానుష్ఠానములుకూడ అలవగచుకున్నవాడై కొన్ని జన్మముల యనంతరమందైనను తప్పక మోక్షమును పొందితీరును అర్థమయిగాని, ఎట్టి శిక్షణోన కూడ ఇంతకంటె సులభజన్మమును-నీచస్థితిని మాత్రము పొందడు ఇది విశ్చయము.

చతుర్ముఖబ్రహ్మ- రుద్రుడు- ఇంద్రుడు- దేవతలు- వశిష్టుడు- పరాశరుడు- వ్యాసుడు- హరిషుడు- అగస్త్యుడు- అత్రీ- సకతు-మారుడు- నారదుడు- మార్కండేయుడు- వైఖాన సుకుమారుడు- దేవతలు- ఋషులు- మునులు- ఆల్పార్థు- ఆచార్యులు అందరు తప్తచక్రాంకపరులైనవారి ప్రచారములు తెలుపుచున్నవి.

గమక వేదమార్గపనకులగు ద్వైత- అద్వైత- వైష్ణవ విశిష్టాద్వైత సంప్రదాయస్థు లగు వారైన వారి శాఖలలోను ద్వైతులున్న- విశిష్టాద్వైతులున్న పూర్తిగను, మరియు అద్వైతులలో సత్యకూలైష్ట్యము అనువారున్న మరియు పాంచరాత్రదీక్షితులున్న కూడ, అనగా మూగిరికి వెళ్లిన వంతుల మంది తప్తచక్రాంకపరులుగ కే యున్నాడు

ఈ కారణ సంస్కారము ద్వితీయమును కలిగింపజేసినటులకే, ఈ తప్తచక్రాంకణాని పంచరంగము శరీరమునకును అత్మకును కూడ సంబంధించినదై దేహాత్మకుల పవిత్ర పారి

శుద్ధ్యములను కలిగింపజేసి, ప్రావవిశిష్ట- వైదిక నారాయణాష్టాక్షరి మహామంత్రోపదేశ- ఉపాసకల కష్టములుగ జేయుచున్నది మరియు ఈ సంస్కారము అన్నివిధములైన సాంసారిక దురితములకును, అన్నివిధములైన కర్మబంధములకును ప్రాయశ్చిత్తరూపమైనదై అందరిని పునీతులుగను పవిత్రులుగను జేయునదై యున్నది

గరుక భుభుక్షువులేగాని ముముక్షువులేగాని
తాకికపురుషార్థకాంక్షులేగాని అతాకికనిశ్రేయోభిలాషులేగాని
స్త్రీలేగాని పురుషులేగాని
బ్రాహ్మణులేగాని బ్రాహ్మణేతరులేగాని
సన్యాసులేగాని తదితరాశ్రమస్థులేగాని

అందరును తప్పక తప్తచక్రాంకనపరులు కావచ్చును అటుల కావలసినదియే అదియే సుఖ- శాంతి- ఆనందములకు కారణమగుచున్నది.

శ్లో॥ లక్ష్మత్వా దాత్మభర్తుః ప్రకృతి-పరిణతి-గర్భి-దాహాత్మకత్వాత్ ।
కర్మాంగత్వా ద్ధితత్వా త్తను-తనుశయినో స్సంస్కృతిత్వా త్ప్రియత్వాత్ ।
హేతుత్వా త్సద్గుహీతే రనితర విషయా ద్ద్రావణ త్కింకరాదేః ।
ధార్యం చక్రాదిచిహ్నం కృతిభి రకృతిభి శ్శ్చైవ సే చుక్తయే చ ॥

అని పెద్దలచే తప్తచక్రాంకణమునకు అమూల్యప్రయోజనములు తెలుపబడుచున్నవి,
తప్తచక్రాంకణ వ్యతిరేక వచనములు కొన్ని గలవు అవి అట్లుండుటకు కారణమేమన తమోగుణాభిభూతులైన అసురులను మోహింపజేయుటకై శ్రీమన్నారాయణునిచే ఆజ్ఞాపింపబడిన రుద్రుడు కొందరు ఋషుల యందావిష్టుడై తద్వారా తమోగుణాభిభూతములగు మోహశాస్త్రములనుప్రవర్తింపజేసెను-మరియు గౌళమమహర్షి శాపాగ్నిదగ్ధులై కొందరుఋషులు కొన్ని మోహశాస్త్రముల ప్రవర్తింపజేసిరి. అట్టివానియందు మాత్రమే చక్రాంకన విరుద్ధవాక్యములున్నవి గాన అవి శిష్టసమృతములు కావు. నాత్విక పరిగ్రాహ్యములు కావు సాత్వికములు-శిష్టజనానుసరణయములు నగు సర్వ ధర్మశాస్త్రములకు విరుద్ధములున్న అయియున్నవి

రుద్రుడు మోహశాస్త్రప్రవర్తకుడైనటుల ప్రమాణ మేమన :-

శ్లో॥ త్వం చ రుద్ర మహాబాహో మోహశాస్త్రాగ్ని కారయ॥ ఇత్యాదులు.

ఋషులు గౌరవ శాపాగ్ని దగ్ధులగుటలో ప్రమాణ మేమన :-

ఆదిత్య పురాణే

(1) శ్లో॥ తత శ్వాపమాతా సర్వా

ఆదిత్య పురాణమునందు.

ఋషీః పరమకోపనః

(1) అయిష్టుట తాపశోక్తముడైనట్టియు, సామగ్ని దుగైనట్టియు గౌరవమహర్షి కావలెనని ఋషులను గూర్చి అత్మంకకోపముతో యిటుల పలికెను

కాశమ స్తపతాం శ్రేష్ఠ

సామగానాం వరక్తధా ॥

(2) నిర్దోషాయ యథా మహ్యం
మాయాం గోరూపధారిణీమ్
కృతవస్త్రస్తథా సర్వే
త్రయీం త్యక్ష్యథ పాపినః॥

(3) త్రిపుణ్ణాధారిణో భూత్వా
భస్మోద్ధూళన తత్పరాః
జటాభార పరిక్రాంతాః
మిథ్యాజ్ఞానప్రలాపి నః॥

(4) భవిష్యథ కతా సర్వే
మిథ్యావిజ్ఞోప జీవినః,
యేచాన్యే శాపనిర్దగ్ధా
గౌతమస్య మహాత్మినః॥

(5) సర్వే తే ప్రచరిష్యంతి
బ్రాహ్మణాద్యా సుజాతిషు ।
నిస్తంతి చ హృషీకేశం
బ్రాహ్మణాః బ్రహ్మఘాతినః॥

(6) వేదబాహ్యై వతాచారాః
దురాత్మాకో దురాగమాః
మోహయంతి జనాన్ సర్వాన్
దర్శయిత్వా ఫలాని తు. ॥

(2) “నిర్దోషి యగు నన్ను మీరు గోరూపమును
ధరించినమాయను గల్పించి మోసగించి, గానమీ
రందరును వేద విహీనులగుదురుగాక. పాపు లగు
దురుగాక.

(3) త్రిపుండ్రధారుడై, భస్మదూళితగాత్రుడై, జటలను ధరిం
చిన వారై మిథ్యాజ్ఞానమున అసత్యమును పలుకు
వారలగుదురు గాక.

(4) కలియుగమున మిథ్యావిహ్వముల ధరించి జీవించు
వారలైయుండురుగాక. అని గౌతముడు శపించెను.

(5) మహాత్ముడైన గౌతమునిచే నిటుల శపింపబడిన
వారందరును మంచి బ్రాహ్మణాది జాతులయందు
జనింతురేగాని హృషీకేశుని నిందింతురు. బ్రహ్మ
షు తకులై

(6) వేద బాహ్యమైన వృథాచారముల నావరింప
చుండురు. దుర్మార్గుడై, అసన్మార్గ ప్రవర్తనులై, అనేక
కామ్యులము లను జూపించి జనుల నందరును మో
హింప జేయుచుండురు.

మరియు పౌండ్రకవాసుదేవాదులవలె భగవద్వ్యతిరిక్తముగగాని మోసగించుచు ద్వేషముచే
గాని, విధివిహీనుగగాని, యినుము మట్టి మున్నగు నిషిద్ధద్రవ్యములతో చేయబడిన శంఖ-
చంక్రాంకనములచేగాని, కర్మమరహితముగగాని, కేవల ప్రాకృతఫలచేచ్చచేగాని, కేవల లౌక్కి
యందుగాని, విఘ్నక్త మంత్ర తంత్రములులేకుండగాని తప్త చక్రాంకనపరులు గాకూడదనియు
అర్థాత్ భక్తితో, విఘ్నక్తరీతిగ, ఆచార్య-శిష్యకృమానుసారముగమాత్రమే తప్త చక్రాంకనపరులు
కావలెననియు ఈ నిషేధవచనములు తెలుపుచున్నవి అంతియే గాక తప్త చక్రాంకనముకు
నిషేధ మెచ్చటనులేదు.

ఇతి శ్రీః

శ్రీ వాసుదాసాశ్రమము,
నడిగడ్డపాలెము
గుంటూరు జిల్లా.

శ్రీ విశిష్టాద్వైత ప్రచారిక సంఘము.

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

తప్త చ క్రాంతన విషయమున ప్రమాణములు.

ప్రతులు

తాత్పర్యము

1. శుక్లయజుషి శతపథ బ్రాహ్మణే॥

శ్రు॥ తప్తం, చక్రం, ద్విభుజే, ధార్య,
మిత్యార్థ్యపుండ్ర, మాలభేత్, తస్మాత్,
ద్విరేణం భవతి॥

2. నేదతయే॥

శ్రు॥ పవిత్రం, తె, వితతం. బ్రహ్మణస్పతే,
ప్రభు, గ్గత్రాణి, పద్మేషివిశ్వతః,
అతప్తతనూ, ర్నతదామో, అక్నుతే,
శ్రుతాన, ఇద్వహస్తస్తత్సమాశత॥

3. తైత్తిరీయే, యజుషికాగ్నే

శ్రు॥ చరణం, పవిత్రం. వితతం పురాణం,
యేన, పూత, స్తరతి, దుష్కృతాని॥

1. శుక్లయజుశ్శతపథ బ్రాహ్మణమున.

తమ గుహ్యసూక్తమున జెప్పబడిన
విధితో, తపింపజేయబడిన, చక్రమును, రెండు
భుజములయందును ధరింపవలెను. రెండు రేఖ
లుగా నూర్ధ్వపుండ్రమును ధరింపవలెను.

2. మూడు వేదములలో.

చతుర్ముఖ బ్రహ్మకథికారమును కల్పిం
చిన స్వామియైన భగవంతుడా! నీ సుదర్శన
మన్నితీయందును, వ్యాపించినది, ప్రభువగు
నీవు, అన్నితీయందును వ్యాపించెదవు కావున
నీ సుదర్శనముచే సాచింప, నీ దేహముకిలవాని
పాపములు, పక్షములు గావు, నాగు బ్రహ్మచూ
బాండడు. ఆ చక్రమును ధరించువారలై, పరి
పక్వమైన పాపములు గలనారై, ఆ బ్రహ్మచూ
బాందుగురు.

3. తైత్తిరీయ యజుర్వేదమందు, కారకమున—

పురాతనమును శుద్ధీకరమును పరగతి సాధన
మైన, చక్రమున ర్వ వ్యాపకమైనది,

రేన, చపిలేణ పద్దేనపూచాః, అతి
పాప్యాన, మరారిం, తరేమ॥
లోకస్య, ద్భార, మర్చిమర్చవిప్రం,
ఘోతిష్మద్భాజిమానం, మహస్వర్॥
అమృతస్యధారా, బహుధా, దోహమానం,
చరణం, నో, లోకే, సుడితాన్దనాతు॥

ఏ సుదర్శనముచేపరిశుద్ధుడగువాడు, అనేక పాప
ములనుదాటుచున్నాడో, పరిశుద్ధుడు నా
సుదర్శనముచే మేము పరిశుద్ధులమై, శత్రువుగు
పాపమును, దాటెదముగాక. లోకులకు భగవ
ల్లాభ ప్రాప్తి హేతువును జ్వాలలు, కిరణములు
ప్రకాశముగలవియు, మోక్షోనుభవము నిచ్చు
నదియు నగు చక్రము మా కిహపరలోకసుఖ
ముల నొసంగు గాక.

4. ఋగ్వేదే

శ్రు॥ చమూచచ్ఛ్యేన, శ్శకునో, బిభృత్వా
గోపండుద్భవ, ఆయుధాని, బిభ్రత,
అపామూర్మిం, సచమాన, సముద్రం
తురీయం, ధామ, మహేష్టోవివక్తి॥

4. ఋగ్వేదమున

పంచభూతమయమగు శరీరమును బొందిన
భగవదంశమగు జీవుడు, భగవంతుని చక్రా
ద్యాయుధ చిహ్నములను, ధరించినవాడై
ప్రశంసనీయుడుగు భగవత్సాన్నిధ్యమును
జెందును. తనను సంసారమునుండితరింపజేసుకొన
సమర్థుడగును. తనసంగులను సైతము, శరీరం
జేయ సమర్థుడగును అట్టివాడు శ్రేష్ఠమగు
పరమపదమును మహానీయుడై చేరుచున్నాడు

5. సామిన్ద్రైత్యాయశాఖాయామ్.

శ్రు॥ పవిత్ర, మిర్కగ్నిః అగ్నిరై, సహస్రారః
సహస్రారో, నేమిః నేమినా, తప్తతనూః
బ్రహ్మణ, సాయుజ్యగ్ం, సలోకతా
మాప్నోతి॥

5. సామవేద మైత్రాయణీయశాఖలో

పవిత్రమగు సహస్రారచక్రాగ్నిచే, తపింప
బడిన శరీరముగలవాడు పరబ్రహ్మయొక్క
సాయుజ్యమును నాలోక్యమును పొందును

6. యజుషిబృహదారణ్యకే

శ్రు॥ నిచిక్షేప, సుషణం, భిద్యమానం,
మధ్యే, భాహు, మపద తుదర్శనమ్

6. యజుర్వేద బృహదారణ్యమున

సమస్తపాపములను భేదించు, సుదర్శనమును
విష్ణువు తలచేతిలో, ధరించియున్నాడు, పరమ
పదము నిచ్చునదియు, గొప్పజేషుగుగలదియు

విష్ణో, రిదం, భూ రిదం, భూరిలేజః, ప్రథ
ర్షణం, దివా, నక్తం, బిభృయు, స్తజ్జ
నాసః॥

నగు నా చక్రమును విష్ణుభక్తులగువారు స్వా
కాలములయందును ధరింతురు.

7. అధర్వణే

శ్లో॥ ఏభి, ర్వయ, మురుక్రమస్య, చిహ్నై
రంకితాః లోకే, సుభగా, భవేమ,
తద్విష్ణోః పరమం, పదం,
గచ్ఛంతి, హి, లాంఛితాః-

7. అధర్వణవేదమున

శ్రీ మహావిష్ణుచిహ్నములగు నీ చక్రాదు
లచే మేము, లంకితులమై పాములను పోగొట్టి
కొని సౌఖ్యవంతుల మగుదుము గాక, చక్ర
లాంఛితులు శ్రీ మహావిష్ణుస్థానమును పరమ
పదమును పొందుదురు గదా॥

8. ఋచిభాష్కలసంహితాయాం

శ్లో॥ పృథే, విష్ణో, అజ్ఞచక్రే, పవిత్రే
జన్మాంబోధిం, తర్తవే, చర్షణీంద్రాః
మూలే, బాహ్యో, ర్దధతే, న్యే
పుణాంంగా, న్యంగే, తావకా, న్యర్చయన్తి

8. ఋగ్వేద భాష్కలసంహితలో

ఓ మహావిష్ణూ! పవిత్రములగు నీ శంఖచక్ర
ములను, సంసారసాగరమును దాటగోరువారు,
బాహుమూలములయందు ధరించుచున్నారు.
కొందరు ప్రాచీనులు, నీ చిహ్నములను మరి
కొన్నిటిని కూడ తమ శరీరమున ధరించు
చున్నారు.

9. అధర్వణే మహాపనిషది

శ్లో॥ దక్షిణే, తు, భుజే, విప్రో, బిభృయా,
దైర్య, సుదర్శనమ్. సవ్యే, తు, శంఖం,
బిభృయా, దితి, బ్రహ్మవిదో, విదుః॥

9. అధర్వణమున మహాపనిషత్తులో

విప్రుడు కుడిభుజమున, చక్రమును, ఎడమ
భుజమున, శంఖమును, ధరింపనితనని బ్రహ్మ
వేత్తలు తెలుసుకొనాచున్నారు.

10. యజుషీ కుశాయామ్

శ్లో॥ ధృతోర్ద్వపుంశ్చాః, కృత చ కృధారీ.
విష్ణుం, పరం, ద్యాయతి, యో మహాత్మా
సర్వేణ, మంరేణ, సదా, హృదిస్థమ్
పరాత్పరమ్, యన్మహతో, మహన్తమ్॥

10. యజుర్వేద కరశాఖలో

ఊర్ధ్వపుండ్రములను, శంఖ. చక్రములను
ధరించి, ఓంకారముచే హృదియములో నిండు
పరమాత్మయు, కుశాయాను. మహాత్ములగు
మహాత్ములు, శ్రీమహావిష్ణునిను, ఎల్లప్పుడు
ధ్యానించువాడు మహాత్ముడగుచున్నాడు

11. యజుసి, ద్వితీయాస్థికే

శ్రు॥ యేన, దేవాః పవిత్రేణ, ఆత్మానం,
పునతే, సదా, లేన, సహస్రధారేణ
పావమాన్యః, పునంతు, మాం॥

12. ఋగ్వేదే

శ్రు॥ చక్రం, బిభర్తి, వపుషాఽభి తప్తమ్
బలిం, దేవానా, మమితోస్య, విష్ణోః
స, ఏతి, నాకం, దురితా, విధూయ,
ప్రయాంతి యద్యతయో వీతరాగాః॥

శ్రు॥ చక్ర, మాదా, యాగ్నో, ప్రతప్య,
బ్రాహ్మణస్య, దక్షిణే, బాహౌ, ధారయేత్
పాంచజన్య, మాదా, యాగ్నో, పతప్య
బ్రాహ్మణ, స్తోత్తరే, దాహౌ, ధారయేత్॥

సామవేదీయ అవ్యక్తోపనిషత్.

ఇంద్రో వై కిల దేవానాం
అనుజావర ఆసీత్

సం ప్రశాపతి రుద్రవీర్.
గచ్ఛ దేవానా మధిపతి ర్భవేతి,

సోఽగచ్ఛ సం దేవా ఊచుః,
అసు జావరోఽసి త్వం

11. యజుర్వేదమున, రెండవ, అష్టకములో

పవిత్రమగు నే చక్రముచే దేవతలు తమను
సర్వదా పవిత్రులుగా జేసుకొనుచున్నారో, ఆ
సహస్రారముతో నన్ను పవిత్రుని జేయుదురు
గాక

12. ఋగ్వేదమున

దేవతలకు బలమగు విష్ణువుయొక్క తపింప
బడిన చక్రమును, శరీరమున ధరించువాఁడు,
పాపములను పారదోలి, వీతరాగులగువారు
పొంగు పగమపడమును, పొందును

ఆ ఋగ్వేదమునందే

చక్రము నగ్నిలో తపింపజేసి, బ్రాహ్మణుని
కుడిభుజమున, ధరింపజేయవలెను. శంఖమును,
అగ్నిలో తపింపజేసి, బ్రాహ్మణుని యెడమ
భుజమున ధరింపజేయవలెను.

సామవేదమునందలి అవ్యక్తోపనిషత్తు

ఇంద్రుడు దేవతలందరకు ననుంగు తమ్ముడై
యవతరించెను

బ్రహ్మదేవు డాతనిని దేవతలకు ప్రభువు
వగుమని యాదేశించెను.

ఆతడా యాజ్ఞను శిరసా వహించి దేవతల
కడకేగ వారాతనిని 'నీవు నీచస్థితిని పొందిన

వాడవగుటచే నీకు మూపై యధికార మెట్లు పొసగునని ప్రశ్నించిరి.

అస్మాకం కుతస్తవాధిపత్య మితి,
స ప్రజాపతి మధ్యే యోవాచ.

అది విని యిందుగ జాయాక్షేణను బ్రహ్మ
కెఱిగించెను

ఏవం దేవా ఊచు రనుజా
వరస్య కుతస్తద్వానిపత్య మితి,
తం ప్రజాపతి రింద్రం
త్రికలశై రమృతిపూర్ణై రనుష్టు
భాభిమంత్రి తైరభిషిచ్య,
తం సుదర్శనేన దక్షిణతో
రరక్ష, పాంచజన్యేన వామతో
ద్వయేనైవ సురక్షితౌ భవత్,
రౌక్మే ఫలకే సూర్యవర్చసి
మంద్ర మనుష్టుభం విన్యస్య
తదస్య కంఠే ప్రత్యముంచత్,

అంత నా బ్రహ్మ అనుష్టు మంత్రముచే
నభిమంత్రింపబడిన అనుష్ట భరితములగు
మూడు కలశల తీర్థోదకముతో నా యింద్రు
ని పేరించి కుడిభుజమునకు చక్రముతోను,
ఎడను భుజమునకు కంఠముతోను రక్ష
కై నురక్షింపని గావించి సూర్యకాంతివలె
కలుంగుచున్న బంగరు ఫలకమున అష్టాక్షరీ
మంత్రమును విరాజిల్ల జేసి కంఠమున కట్టి
పెడిచెను.

తత స్సుదుర్నిరీక్షో ఓవర్
తస్మై విద్యా మానుష్టుభీం
ప్రదాత్, తతోదేవాత్తమా
ధిపత్యామానుషేసిరె,
స స్వరాచభూత్, య ఏవం పేద.

ఆ యింద్రు జా సంస్కారముచే కనులకు
వరిమిల్లు గొల్పుచు చూడ శక్యముగాక
యుండెను

అట్లాతను సంస్కరింపబడి అష్టాక్షరీ మంత్ర
మును బడయటచే దేవతలాతని యాధిపత్యము
సంపాదించి అంత నా యింద్రుడు దేవతలకు
చక్రనర్తీ యయ్యెను. ఈ వృత్తాంతము నెఱిం
గించ నా పురు ఇట్టి సన్మాదముచే బంధువులును

శుక్లయజుశ్చతపఃప్రబాహ్మణే.

శుక్లయజుశ్చతపఃప్రబాహ్మణే.

శ్రు॥ అథ కాత్యాయనః ప్రప్రచ్చ
యాజ్ఞవల్క్య ఇతి హోవాచ॥

1 పిమ్మట కాత్యాయన యాజ్ఞవల్క్య
సంభాషణలో నిల్లు చెప్పెను. అంతటను నేత్ర

పరం బ్రహ్మచక్రేకో దేవో విశః
 శ్చక్షు రుత విశ్వాత్మా విశ్వరౌ
 చాహు రుత ఏ, పురుషోఽస్త
 ర్యామోఽన్త రామ స్స విష్ణులోము
 స్యస్త్వా విశ్వం స్పాదితి నారాయ
 ణాద్రప్తహృదాయతే, నారాయణాద్రో
 జాయత ఇతి, సంబాహుర్వా సమి
 సంపతత్రై ర్దావా భూమిజను
 న్దేవ ఏకః, పురుషోఽస్త్ర్యామోఽన్త
 ర్యామః, స ఆదిత్యతేజోభవతి,
 స ఆదిత్య లోకో భవతి, స విష్ణు
 రేవ భవతి, స విష్ణులోకో భవతి,
 తత్వం చక్రం ద్విభుజే ఛార్యమిర్యగ్ని
 హోత్ర మేవ లోకోభవతి, ఊర్ధ్వ
 పుణ్డ్ర మౌభేత్తస్మా ద్విరేబం భవతి,
 భూ స్వయంభూః బ్రహ్మణస్సాయుజ్యం
 స లోకతాం జయతి య ఏనం వేద.

ములు కలవాడును, అన్నిటిని ఆర్పమైన
 వాడును, అంతటను చేతులు కలవాడును. పరం
 బ్రహ్మయకబడు ఒక దైన్తము కలగు ఈ పరమ
 పురుషు డంతర్యామిగనే యుండి అంతటను
 ముఖములును, పాదములును కలిగి అన్నిటిని
 ఆర్పమై యున్నాడు ఈశజే నారాయణుడు
 ఈశని నుండి చతుర్ముఖుడు పుట్టుచున్నాడు.
 ముక్రడును పుట్టుచున్నాడు.

ఆ నారాయణుడే సృష్టికాలమున సకల
 లోకస్థులను సృష్టించుచు అధః పతితులైన
 జీవులు తన నారాధించి తరించుటకు గాను
 వారిని హస్తపాదాద్యవయవములతో కూర్చు
 చున్నాడు. వారు వాటి మపయోగపరచి ఆయా
 పనులు చేయుటకుగాను, తాను జీవాంతర్యామి
 గానుండును. అతడు సూర్యలోకమున సూర్యు
 నకంతర్యామిగా నుండి యాతనిని వెలిగించు
 చున్నాడు. నైకుంఠమునందుండియు సంతటను
 న్యాపించుచున్నాడు. ఇట్టి మహోపకారియగు
 శ్రీయఃపతికి మనము దాసులముగు రక్ష్యవగ్ధమని
 సూచించుటకుగాను మన మాతని చక్రమును
 సాపింపజేసిరెండుభుజములయందునుధరించవచ్చు
 రెండు రేఖలుగా చిద్రోధ్వచుండమును ధరించ
 నలెను. అప్పుడీ చేతనుగు సత్తనుబడని పరమ
 మహిమని సాయుజ్యమును బడసి శ్రీ నైకుంఠ
 మున సర్వోత్కర్షణో విరాజిల్లును ఈ రహ
 స్యము నెఱింగి క్రిమముగా నీ ఫలములు బడయ
 గలుగు

2. జ్ఞానం వై పురుషో బ్రాహ్మణో
 యతే సైవై స బ్రాహ్మణో భవతి.

2. సత్వగుణ ప్రాధాన్యముచే జ్ఞానసంప
 న్నైవై బ్రాహ్మణుడై జన్మించును

భగవద్బ్రహ్మే సమర్పయేమిహ
 కామోహం రగం మోహం
 ద్విత్వాదులై యమోద్భవః
 పరాశర సనక సనత్సః శుకోదామ
 దేవః బ్రహ్మలోకో భవతి.
 చిత్తం చక్రం చ్చిదుజే ధారయి
 స విష్ణులోకో భవతి. సోమనస్త
 లోకో భవతి. స పుష్యలోకో
 భవతి య ఏవం వేద.

తానవస్థిశ్శకాశ్చప అస్తి, అగస్త్య, జామకస్మి,
విశ్వామిత్ర, యమచ్యవ, పరాశర. న.క
సంజ, శుక, వామదేవులవలె భగవద్భక్తులై
ద్రావిడ ప్రాంతాల్లో పుట్టినా
తానకలై పుట్టిన వానియందు శాస్త్ర అర్హి
మగువాడని పేరించు ప్రతివాడు తరిం
చిన చక్రిమీనులతో పాటు సునముల్లపై కరించ
వలెనని వాడు తప్పక శ్రీ వైకుంఠమీన
నిర్యవాసముచేయించు. ఇది వాటికి చుట్టి
లేదు ఇట్లాటింగిళవాడను క్రమశః శ్రీ వైకుం
ఠమును బడయగల్గును.

3. ఆదివ్యూః పురుషః. స ఆదివ్యూః కస్మిన్
ప్రతిష్ఠితః శ్వాహాత్మం చ ప్రతిష్ఠితం వేద
ప్రతి తిష్ఠతి. ప్రజయాపశుభి రస్మిన్
లోకేఽమృత ర్వ మేతి. పాపం హరతి.
సుదర్శనం దాంబి షిర్యార్థ వృద్ధ్యం ద్విరే
ఽం భవతి. బ్రహ్మణి సాయుజ్యం
సలోకతాం జయతి. య ఏవంవేద.

3 సుకృత విశేషమున సూర్యుడైన చేతను
చెచ్చట యాధారపడియుండును.

పరమాత్మయందే. ఇట్లైతేంగివాడు పాపముల శాస్తి స్థిరమను ప్రతిష్ఠను బడయును

ఈ లోకమున పశువుతాది సమృద్ధిని బడసి
వసించిన పిదప మోక్షమును బడయగల్గును.
ఈతని సుదర్శనమును ధరించవలెను. ఇంద్రోన్మధ్య
స్థానియును రెండు రేఖలుగా భరించవలెను.
అశ్వినా న పరమ పదమిను పరమపురుష
సామృద్యమును బడయగల్గును. ఇట్లెఱుంగుటయు
నిహమున నిట్టి ఫలమొసంగును.

శ్రీ. ఆప ఏవయస్సా యః సనం, హృదయం
 లోకో మనోజ్యోతిః, యోవైతం పురుషం
 ఏద్యాత్ సర్వస్యాత్మనః పరాయణం నారా
 యణం, పురుషం సర్వస్యాత్మనః పరాయణం
 విష్ణురేవ భవతి, తస్మై చక్రం

4. గారాయణుడు సముద్రమున నివసించు సకల భువనులును ఆతని హృదయమే (సంకిల్ప జన్యములే) ఆతని మనస్సెప్పుడు బాహ్యమై విరాజిల్లును. సకలజగత్తున కంతరాస్థమై పరమ ప్రాప్త్యమై ఉత్తమ పురుషుడు.

ద్విభుజే ధార్యమితి, బ్రహ్మణ సాన్యుజ్యం
సరోకతాం జయతి య ఏవం వేద,

ప్రేమడుగు నా నారాయణునియొక్క తప్త
చక్రము నెవడు తన రెండు భుజములయందును
ధరించి ఉపాసించుచున్నాడో వాడు విష్ణు
తుల్యుడై పరమ పదమున పరమపురుషుని
సాన్యుజ్యమును బడయ గల్గును ఇట్లేతీరిగి నను
క్రమముగా నా ఫలమును బడయ గల్గును.

5. ఇదం వై తత్పురుషస్య పరాయణో భవతి,
తప్తం చక్రం ద్విభుజే ధార్యమితి, ఇమా
వేవ గౌతమ భరద్వాజే ఇమావేవ విశ్వా
మిత్ర జమదగ్ని.
ఇమావేవ వసిష్ఠ కాశ్యపౌ వామదేవోఽత్రః
స విష్ణురేవ భవతి య ఏవం వేద.

5. తపింప జేయబడిన చక్రమును రెండు
భుజములయందును ధరించుటయే మానవునకు
ముఖ్యమగు మోక్షసాధనము. ఇందులకు సాక్ష్య
మీ గౌతమ భరద్వాజులే. ఈ విశ్వామిత్ర
జమదగ్నులే. ఈ వసిష్ఠ కాశ్యపులే. అత్రివామ
దేవులే

ఇట్లేరింగినవాడు క్రమముగ అనుష్ఠించి శ్రీ
విష్ణుసాన్యుజ్యమును బడయును

6. దేవాసుః పితరో యేన విద్యతేన బాహునా
సుదర్శనేన ప్రయాతా స్వర్గం లోక మాయన్.
యే నాఙ్కితా మనవో లోకపృష్ఠిం
వితన్వన్తి బ్రాహ్మణా స్తద్వహన్త్యగ్ని
నావై హోత్రా తప్తం చక్రం ద్విభుజే
ధార్య మిహ్యర్ధ్వపుణ్డి మాలిఖేత్త
స్మాద్ద్విరేబం భవతి పునరాగమనం
సయాతి బ్రహ్మణ సాన్యుజ్యం సరోకతాం
జయతి య ఏవం వేద.

6. తండ్రులవలె లోకహితైషులగు దేవ
తలు ఏ చక్రలాంఛిత భుజులై మరణించినపిదప
పరమపదము నధిరోహించిరో, యే చక్ర
లాంఛిత భుజులై మనువులు లోకములు సృజిం
చిరో అట్టి అగ్నిచే తప్తమగు చక్రలాంఛితులగు
విప్రులు సచ్చిద్రోహ్యపుండ్రధారులై పరమపదము
నధిరోహించిరి కావున నట్టి తప్తచక్రాంకితులు
పునరావృత్తిరహితమగు పరమపదమున లంకరించి
శ్రీయఃపతి సామ్యమును బడయుదురు. ఇట్లేతీరి
గిన వారు క్రమముగ ననుష్ఠించి సర్వోత్కృ
ష్టులై విలసిల్లుదురు

7. అథ కాత్యాయనే తి హోవాచ.
విష్ణురిన్ద్రోవై దేవా ఇంద్రోవై నారాయణౌ

7. అగ్నిచే తపింపజేయబడిన చక్రమును
తమ భుజములపై ధరించిన బ్రహ్మవేత్తలు

న్ను జాయతే, కిందై వతోస్యాం విష్ణు
దైవత ఇతి. స విష్ణుః కస్మిన్ ప్రతిష్ఠిత
ఇతి. రూపాణి పశ్యతి. కస్మిన్ రూపాణి.
ప్రతిష్ఠతానీతి. హృదయ ఇతి హోవాచ.

తప్తం చక్రం ద్విభుజే ధార్యమితి,
బ్రహ్మణ స్సాయుజ్యం సలోకతాం జయతి
య ఏవం వేద.

తప్తం చక్రం ద్విభుజే ధార్య మితి బ్రాహ్మణా
స్తద్వహన్త్యగ్నినావై హోత్రా తప్తం
తను రిత్యా పోఽన్తరిక్షం సముద్రం
గచ్ఛన్త్య ధాపో దేవా స్సముద్రం
గచ్ఛన్తి. యథాహవై దేవా బ్రాహ్మణాః
కేశవం ప్రతి గచ్ఛన్తి.

8. అథకాత్యాయనేతి హోవాచ.

సర్వం తదిదం సర్వాత్మనః పరాయణం
నారాయణం మహాక్షేయం విశ్వాత్మానం
పరాయణం ఇతి దేవో భూత్వాదేవాసః
పితరోవిదు రి త్యాత్కగుహాయాం నిహి
తోఽస్య ఇత్యన్త ర్యామో మఘవన్
మాదయ స్వ స్వాహోర్వన్తరిక్ష మన్వేమి
స్వాం కృతోఽసీతి బ్రహ్మేతిహోవాచ.
తప్తం చక్రం ద్విభుజే ధార్యమితి-బ్రాహ్మణ
స్సాయుజ్యం సలోకతాం జయతి. య
ఏవం వేద.

నదీజలములు ఆకాశమును సముద్రమున జేరి
విశ్రమించు చందమున దివ్యతేజముతో వెలు
గొందువారై శ్రీఃపతి సాన్నిధ్యమును బడయు
చున్నారు.

13 సుదర్శనోపనిషది

శ్రు॥ యజ్ఞోపవీతీ, కృతచక్రధారీ, యో,
బ్రహ్మచి, ద్భ్రహ్మవిదో, మనీషా,
స్త్రీశూద్రాసంబాహుభ్యాం ధారయేత్॥

14 మహాసుదర్శనోపనిషది

శ్రు॥ తత్త్వం చక్రం, ద్విభుజే, ధార్యమ్॥

13 సుదర్శనోపనిషత్తులొ

యజ్ఞోపవీతధారియైన తత్వచక్రాంకితుడగు
బ్రహ్మవేత్త, స్త్రీ, శూద్రులను. శాగుగా
చక్రాంకితులనుగా జేయవలయును

14. మహాసుదర్శనోపనిషత్తులొ

తత్త్వమగు చక్రమును రెండు భుజముల
యందును ధరింపవలయును.

ఈ శుక్ల యజుశ్శతపథబ్రాహ్మణము, చక్రపరిశేషవిశిష్టమనుటకు

ఐంచమ వేదమగు, మహాభారతము, ప్రమాణము, చూడుడు. శాంతిపర్వమున,
యాజ్ఞవల్క్య, కరాళదనక సంవాదమును.

15. శ్లో. శృత్వా శతపథం సాగ్రం
సరహస్యం ససంగహమ్
చక్రేణ పరిశేషం చ,
హర్షేణ పరమేణచ.

16. రహస్యామ్నాయా బ్రాహ్మణే.

శ్లో. తథా, విష్ణుః, లక్ష్మైశ్చ, శ్రీమ ద్ద్వయ,
ము పదిదేశ, దేవి చేమాం, బ్రహ్మ
విద్యాం, సాం, గాం, రహస్యాం, విష్వ
క్సేనా, యోపదిశత్,,
విష్వక్సేనోఽమృతతీర్థే. ఐరమ్మదీయే,
తటారే, సోమవసనాభ్యా శ్వర్ధచాపాయా
యాం వై నతేయోపహృతాం, శ్వేత
మృతాన్నం, శింఖ, చక్రోర్ధ్వపుండ్రం

15. శతపథ బ్రాహ్మణమును మొదటినుండి
యును రహస్యములతోను. సంగ్రహముల
తోను, చక్రపరిశేషముతోడను, వి, మహా
సంతోషమును బొందెను.

16. రహస్యామ్నాయ బ్రాహ్మణమున

శ్రీ మహావిష్ణువు లక్ష్మికి ద్వయ ముపదేశిం
చెను. లక్ష్మి యీ బ్రహ్మవిద్యను, అంగము
లతోను, రహస్యములతోను, విష్వక్సేనునకు
పదేశించెను. విష్వక్సేనుడు అమృతతీర్థ
మున, ఐరమ్మదీయ తటాకమున, సోమవ
సనమును రావిచెట్టు నీడనా, గరుడుడు
దెచ్చిన, శ్వేతమృత్తికను శంఖ, చక్ర
ఊర్ధ్వపుండ్ర, దాస్యనామ, మంత్రాయాగ

దాన్యం, మంత్రోయాగ చేతి, పార
మైకాన్తికధర్మాన్, బ్రహ్మణం ధార,
యత్, బ్రహ్మ, సనత్కుమారం. సన
త్కుమారో, నరదం, నారదో, వ్యాసం
వ్యాసో, బృహత్సేనం, శుకం చేతి,
ఇదముపనిషదం.

ములను, పారమైకాన్తిక ధర్మములను,
బ్రహ్మను ధరింపజేసిరి. బ్రహ్మ సనత్కుమా
రుని, సనత్కుమారుడు. నారదుని, నారదుడు
వ్యాసుని, వ్యాసుడు బృహత్సేనుని శకుని,
ధరింపజేసెను. ఇదియుపనిషత్తు.

17. కాండవేదే,

శ్రు. దేవాసో, యేన, విద్యతేన, బాహునా,
సుదర్శనేన, ప్రయాతం, స్వర్గ,
మాయాంతి, తామలోకవిసృష్ట
వీతస్వయంతి, బ్రహ్మణ, వై, సర్వం,
సర్వావై, దేవతానాం. సర్వా వై, విప్రా
ణాం, సర్వా వై, క్షత్రియాణాం సర్వా
వై, వై శ్యానాం, సర్వావై శూద్రాణా, మిత్య
గ్నినా వై, హోత్రా తప్తం, చక్రం,
ద్విభుజే, ధార్యే, తోర్ధ్వపుండ్ర, మాలి
భేత్, తస్మా, ద్విరేఖం, భవతి, పున,
రాగమనం, నచేతి, బ్రహ్మణ, స్సాయు
జ్యం, సలోకతా, మా పోన్తి.

18. పరమోపనిషది

శ్రుతి. నేమినా, తప్త తనుః బ్రహ్మణ స్సాయు
జ్యం, సలోకతా, మా పోన్తి.

19. అధర్వణే.

శ్రుతి. అగ్నినా వై, హోత్రాః, చక్రం,
పాంచజన్యం, తు తప్తా, ద్విభుజే, ధా

17. కాండవేదమున

దేవతలందరు సుదర్శనము బాహువులయందు
ధరించితే స్వర్గమును పొందిరి. బ్రహ్మ,
దేవతలు, బ్రాహ్మణులు, క్షత్రియులు,
వైశ్యులు, శూద్రులు, మొదలగువారం
దరు అగ్నితప్తమును చక్రమును రెండు
భుజములపైనను ధరింపవలెను. ఊర్ధ్వ
పుండ్రమును ధరింపవలెను. అట్లు
చేయుట వలన పునరావృత్తి లేదు. బ్రహ్మ
సాయుజ్యమును, సాలోక్యమును, పొందు
చున్నారు.

18. పరమోపనిషత్తునందు.

తప్త చంక్రాంగకనముగలవాడు, బ్రహ్మసాయుజ్య
మును పొందుచున్నాడు.

19. అధర్వణవేదమున.

అగ్నిహోత్రమున తప్తమైన, చక్రమును, శంఖ
మును, రెండు భుజములయందును, ధరించ

రయేత్, ఆత్మహిత, మాచరేత్,
ఆచార్యాయ, స్వముఖం, ప్రపద్యేత్,
తద్వైకుంరో, భవతి, పునరాగతి, ర్న
సాయుజ్యం, సాలోక్యతా, మాప్నోతి.

వలసినది, అదియె ఆత్మోజ్జీవనమునకు
హేతువు. ఆచార్యుల ద్వారా ప్రపత్తి
చేయవలసినది, అట్టివారు వైకుంఠమును పొంద
గలడు. వానికి తిరిగి జన్మలేదు. శ్రీమహా
విష్ణువు మొక్క సాయుజ్యమును, సాలోక్య
మును పొందగలడు,

తప్త చక్రాంకన విషయమున స్మృతి ప్రమాణములు.

పరాశరస్మృతే, ఉత్తరఖండే, ద్వితీయాధ్యాయే

పరాశరస్మృతిలో, ఉత్తర ఖండమున
ద్వితీయాధ్యాయమున.

20 శ్లో॥ వినా, యజ్ఞోపవీతేన,
వినా, చక్రస్య, ధారణాత్
వినా, ద్వయేన, వై, విప్రః
చందాలత్వ, మవాపు, యాత్మా॥

20. యజ్ఞోపవీతము, చక్రధారణము, ద్వయము,
లేనిచో, విప్రుడు చందాలత్వమునుబొందును.

21. ,, విధినా, శంఖ, చక్రాది
ధారణం, చోర్ధ్వపుండ్రకమ్
ఉపవీతం, శిఖాబద్ధో
విప్రస్య, సతతం, స్మృతమ్॥

21. శంఖ, చక్రములను ధరించుట, ఉర్ధ్వ
పుండ్రము, యజ్ఞోపవీతము, జుట్టుముడి, ఇవి,
విప్రుడైన వానికి నిత్యమగు విధులు.

22. ,, చక్ర లాంఛన హీనస్య
ద్విజత్వం, నిష్పలం, భవేత్॥
అచక్రధారణం, విప్రం
య, శ్చార్ధే భోజయే, న్నరః
రేతో మూత్ర పురీషాది
పి, పిత్తృభ్యః, ప్రయచ్ఛతి॥

22. చక్ర లాంఛనము లేని వాని, ద్విజత్వము
నిష్ఫల మగుచున్నది.
చక్రాంకనము లేని విప్రునికి, శ్చార్ధమున
భోజనము బెట్టువాడు తన పితరులకు, రేతో,
మూత్ర, పురీషములను బెట్టినవాడగును.

23. , శంఖ, చక్రో ర్ద్వపుండ్రాది
రహితో, బ్రాహ్మణాధమః।
జీవన్నేవ, స, ఛండాలుః।
సర్వకర్మసు, గర్హితః॥

24. , చక్ర సంస్కార హీనస్య।
ద్విజత్వం నిష్ఫలం భవేత్

25. వృద్ధ పరాశరస్మృతౌ.

శ్లో॥ అగ్నినై వ, తు, సంతప్తం,
చక్ర, మాదాయ, వై, ద్విజః।
దారయే, తస్య, వర్ణానామ్।
చారిసాలోక్యసిద్ధయే॥

26. , . ఉపవీతి శిఖీ, చక్రః।
చక్ర లాంఛన, సంయుతః।
చక్రిలాంఛన, హీనస్య।
విప్రస్య, విఫలాః క్రియాః॥

27. శంఖస్మృతౌ.

శ్లో. ఉపవీతాది వ ద్ధార్యా।
శంఖ, చక్ర, గదా దయః।
బ్రాహ్మణస్య, విశేషేణ।
వైష్ణవస్య, విశేషతః

28. శాంషిల్యస్మృతౌ

శ్లో. పశు పుత్రాదికం సర్వం
గృహో పకరణాని, చ,

23. శంఖ, చక్రాంకనము, ఊర్ధ్వపుండ్రము
లేని బ్రాహ్మణుడు, ఛండాలుడు, అత
డన్ని కర్మలలోను, నిందితుడగుచున్నాడు.

24. చక్రాంకనము లేని వాని ద్విజత్వము
నిష్ఫలము.

25. వృద్ధ పరాశర స్మృతిలో

సర్వ వర్ణముల వారిని బ్రాహ్మణుడు అగ్ని
తప్తముగు చక్రమును, ధరింపజేయవలయును
దాని వలన విష్ణు సాలోక్యము కలుగును

26. విప్రుడు యజ్ఞోపవీతము, శిఖి, చక్రాంక
నము, కలిగియుండవలెను. చక్రాంకనము.
లేనివాని కర్మలు ఫలములేనివి.

27. శంఖస్మృతిలో

యజ్ఞోపవీతము వలెనే బ్రాహ్మణుడు, శంఖ
చక్రిగదాదులను ధరించవలెను వైష్ణవము
ముఖ్యమైనవి.

28. శాంషిల్య స్మృతిలో

పశుపుత్రాదులను, గృహోపకరణములను శంఖ
చక్రాంకితులు గాజేయవలెను. విష్ణునామ
ముగు ధరింపజేయవలెను

అంకయే చ్చంబ చక్రాభ్యాం
నామ, కుర్యాచ్చ, వైష్ణవమ్॥

29 ., నా, ముద్రయే దాసనాని
శయనాని. మహీతలమ్
స్థాపయే క్షేత్ర మధ్యేతు।
అంకయే చక్రాది, ముద్రితమ్॥

30. నారదస్మృతిః.

శ్లో. సువర్ణ రూప్య, తామ్రాద్యైః
కృత్వా శంఖం, సుదర్శనమ్।
ద్విజాతి, రేకజాతి, శ్చ,
బిభృయా, దగ్ని, సంయుతమ్.

31. హరితస్మృతిః

శ్లో. పౌతప్తం శంఖ, చక్రాది,
హేతి భి ర్మంత్ర ముచ్చరన్
దక్షిణే, తు, భుజే, చక్రం,
వామాంశే, శంఖ, మేవ, చ.

32. ., గదాం, చ, ఫాలమధ్యే, తు,
హృదయే, నందకం, తథా,
మస్తకే, తు, తథా, శార్ఙ్గమ్,
అంకయే, ద్విమలం, తథా.

33. ., హోమశేషం, సమా, ప్యాధ,
వైష్ణవాన్, భోజయే, త్తతః,
ఏవం. తాపక్రియా, కార్యా,

29 శయనాసన, భూములను ముద్రిప
నవసరములేదు స్థలములో మధ్యన, చక్రాం
కితమగు శిలను స్థాపించవలెను

30. నారదస్మృతిలో

బంగారము, వెండి, రాగి, మొదలగువానితో
శంఖ, చక్రములను జేయించి, అగ్నితప్త
ములగు వానినిద్విజాతులుగాని బ్రాహ్మణ,
క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రులందఱు ధరింప
వలెను.

31. హరిత స్మృతిలో

శంఖ చక్రములను తపింపజేసి, మంత్రమును
జెప్పుచు, కుడిభుజమున చక్రమును, ఎడమ
భుజమున శంఖమును ధరింపజేయవలెను.

32. ముఖమధ్యమున గదను, హృదయమున
నందకమును తలపైన శార్ఙ్గమును,
మును, స్పష్టముగా ముద్రింపవలెను.

33. హోమమును పూర్తిజేసి, వైష్ణవులకు,
భోజనము బెట్టవలెను ఇట్లు పాఠముల
నడచు విష్ణుచిహ్నములచే తాపము జేయ

వైష్ణవః, కలుషాప హైః
తాపసంస్కారమాత్రేణ,
పరాం, సిద్ధి, మనాప్నుయాత్.

వలెను, తాపసంస్కారమాత్రముననే పరమ
పదమును బొందును.

34 కేచిత్తు, శంఖచక్రా, ద్వా,
ప్రసాదా బాహుమూలయోః,
ధారయన్తి, మహాత్మానః,
చక్ర, మేకం, తు, చాపరే.

34 మహాత్ములు కొందరు, శంఖచక్రములను
రెంటిని, రెండుభుజములయందు, ధరించు
చున్నారు మరొకొంద రొక్క చక్రమును
మాత్రమే ధరించుచున్నారు.

35. ,, తే నైవ, బాహుమూలే, తు,
ప్రతప్తే, నాంకయే, ద్భుధః,
జాతే, పుత్రే, పితా, స్నాత్వా,
హోమం, కృత్వా, విధానతః

35. ఘృత్రుండు కలిగినఘృడు తండ్రి స్నానము
జేసి, తప్తచక్రముచే కమారుని భుజములపై
అంకనముజేయవలెను.

36. రేనా, గ్నినైవ, సంతప్త,
చక్రేణ, భుజమూలయోః,
అంకయిత్వా, శిశుం, పశ్చాత్,
నామ కుర్యా, చ్చ, వైష్ణవమ్॥

36. అగ్ని తప్తమగు చక్రముచే, భుజముల
యందంకనము జేసి పిల్లవానికి, విష్ణువు
యొక్క పేరును బెట్టవలెను.

37. ,, అనంకయిత్వా, చక్రేణ,
యత్కించి, తక్రూ, సంచరేత్,
తర్సర్వం, యాతి, విఫలమ్,
ఇష్టాపూర్తాదికం, నృప॥

37. చక్రాంకనము జేయక, ఇష్టాపూర్తాది
కర్మలను(యజ్ఞయాగాదులు, దానధర్మములు
ఆలయ తటాకాది నిర్మాణములు) జేసినను
అవి వ్యర్థములే యగును.

38. ధారయే, నృంత్ర దీక్షయామ్,
చక్రాద్యాః పంచహేతయః,
చక్రం వై, కర్మసిద్ధ్యర్థమ్,
జాతకర్మణి, ధారయేత్॥

38. మంత్రదీక్షలో, చక్రము, మొదలగు
పంచాయుధములను ధరింపవలెను జాత
కర్మలో కర్మసిద్ధికి, చక్రాంకనము జేయ
వలెను.

39. అచక్రధారి, విప్రస్తు,
సర్వకర్మసు, గర్హితః

39. చక్రాంకనము లేని వీపుండు ఏ కర్మమును
పనికిరాదు, విష్ణుసంబంధము లేనివాడై

అవైష్ణవత్వ, మాహ్వోతి,
నరకం, చైవ సగచ్ఛతి॥

నరకమును బొందుచున్నాడు.

40. చక్రాది, చిహ్న రహితం,
ప్రాకృతం, కలుషాన్వితమ్,
అవైష్ణవం, తు, తం, దూరాత్,
శ్వసాక, మివ, సంత్యజేత్

40. చక్రాంకనము లేనివాడు, ప్రాకృతుడు,
పాపి. అవైష్ణవుడు, వానిని ఛండాలునివలె
తలంచి తొలగిపోవలెను.

41. తస్మా, చ్చక్రం. విధానేన,
తప్తం, వై ధారయే, ద్విజః,
సర్వాశ్రమేషు. వసతామ్,
స్త్రీణాం, చ, శృతి చోదనాత్॥

41. అందువలన బ్రాహ్మణుడు విధి ప్రకారముగా తప్తముగు చక్రమును, అన్ని ఆశ్రమములలో నున్నవారికిని స్త్రీలకును, వేద విహితమైనదిగాన, ధరింపజేయవలెను.

42. అనాయుధావా, అసురా,
అదేవా, ఇతి, వై, శ్రుతిః
పవిత్రం, వితతం బ్రహ్మ,
ప్రభో, గ్ధాతేషు, లాంఛితమ్॥
శృతయే, వాంకయే, గ్ధాత్రే
తద్బ్రహ్మ, సమవాప్తయే॥

42 చక్రాద్యాయుధములనుధరించనివారు, అసురులు, దేవతలు కానివారని శ్రుతిచెప్పుచున్నది.

ప్రభువగు విష్ణు, చక్రమును, బ్రహ్మ పాప్తి గోరువాడు తన శరీరముపై ధరింపవలెను.

43. దక్షిణే, తు, భుజే, విప్రో,
బిభృయా, దై స్స, సుదర్శనమ్,
సవ్యే, తు, శంఖం, బిభృయాత్,
ఇతి, బ్రహ్మచివో, విదుః॥

43. విప్రుడు కుడిభుజమున, చక్రమును, ఎడమభుజమున, శంఖమును, ధరించవలెనని బ్రహ్మవేత్తలు చెప్పుచున్నారు.

44. శంఖం, చక్రోర్ధ్వపుండ్రాది,
చిహ్నైః, ప్రియతమై, ర్చరే,
రహిత, సర్వధర్మభ్యః,
ప్రచ్యుతో, నై న, మాప్నుయాత్॥

44 శంఖ చక్రోర్ధ్వ పుండ్రాదులగు చిహ్నములు, విష్ణువునకు మిక్కిలి ప్రీతికరములు అవి లేనివాడు, సర్వధర్మముల నుండి, బ్రష్టుడై పరమాత్మను బొందజాలడు

45. శ్రీ పాంచరాత్రే, పారమేశ్వర సంహిత
తాయామ్.

శ్లో॥ ఏవం, తదీయవిప్రా, శ్చ,
క్షత్రియా, వై శ్యజాతయః
మౌద్గల్యాద్యా, స్తదా, చాన్యే,
న తచ్చిహ్నా, వివర్జితాః.

46. , భవేయు, స్సర్వదా, తస్మాత్,
శంఖ, చక్ర, గదాంబుజైః,
లోహై, రనలసన్నతైః,
తత్తన్మంత్రాధి వాసితైః.

47. ,, పూజితై, రప్స, గుణాద్యైః,
అంకితవ్యాః, క్షచేన, తు,
త్రయ్యంత, జ్ఞాన సంపన్నాః,
యథోక్తా చార నిష్ఠితాః.

48. ,, విప్రాద్యా, స్తే, చ శూద్రాశ్చ,
యదైవం, కృతలక్షణాః,
తదా, తు, యోగ్యా, విజ్ఞేయాః,
సమయ శ్రవణాదిభు.

49. ,, శాస్త్రోద్ధితాసు సర్వాసు
సామగ్రిభు, మహామతే.
యాగో పకరణా, న్యేవ,
మర్ష్య పాచ్యది కాన్యపి.

50. ,, సం లాంఛ్యాని, యథా. యోగం
శంఖం, చక్రాదిలక్షణైః

45. పాంచరాత్రమున, పారమేశ్వర సంహిత
యందు.

ఇట్లువైష్ణవులగు, విప్రులు, రాజులు, వైశ్యులు,
శూద్రులు, మొదలగు వారందఱు, చక్రాం
కము లేనివారుగారు.

46. అందుచే నా యా మంత్రములచే తపింప
జేయబడిన, లోహ శంఖ, చక్ర, గదా,
పద్మములను.

47. అర్ఘ్య గంధాదులచే పూజించి వేదాంత
జ్ఞానము కలవారును, ఆచార విష్ణులగు
వారును, చక్రాంకము జేయవలెను.

48. బ్రాహ్మణులు, శూద్రులు మొదలగు
వారందఱు, చక్రాంకితులై నపుడే, రహస్య
ములను, వినుట కధికారులు.

49. శాస్త్రోక్తములగు సామగ్రియందును,
అధికారులు, ఇట్లే, అర్ఘ్య పాద్యాదులగు,
పూజోపకరణములను.

50. భగవంతుని వాహనములను, ఆసనము
లను, తగినట్లుగా, శంఖచక్రాదులచే సంక
రింపవలెను

తథా యానాసనాదీని,
విభో. స్పర్వాణి, యత్నతః.

51. ,, స్వాతోపకరణం, సర్వం,
అసనాది వివర్జితం,
అంగులీయక పర్యంతం,
సర్వముష్టేషపూర్వకం.

,, చక్రాది లాంఛితం, కుర్యాత్,
తదీయా, శ్చ. గదాదయః,
విప్రాది వల్లాంఛితవ్యాః,
తదీయా, భూరుహోదయః.

52. ,, లాంఛితవ్యా, యథాయోగం,
శంఖచక్రాది, లక్షణైః
అరాధనావ్యాః, కర్మవ్యాః,
ఏవం. చక్రాది లాంఛితాః.

53. ,, దేవతాంతర చిహ్నై, స్తు.
అకర్మవ్యా, హి, లాంఛితాః.

54. శ్రీవిష్ణుతత్త్వే, తృతీయపాదే, ప్రథమపటలే.

శ్లో. ఏవం, విజ్ఞాపితా, శిష్యా,
శ్చక్ర లింగ సమన్వితాః,
దేవా. ఏవ, భవ, స్త్యే తే,
నా న్యేషాం, కర్మకారకాః.

51. తాను కూర్చుండు ఆసనాదులే గాక,
మిగిలిన తన సామగ్రులను ఉంగరములు,
కిరీటములు మొదలగు నవియును. చక్రాంక
నము చేయబడవలెను.

భగవంతుని సంబంధములైన, గోవులకు
వృక్షములకు గూడ చక్రాంకనము జేయ
వలెను.

52. భగవంతుని యారాదకులు కైంకర్య
పరులు మొదలగు వాగందరును, శంఖ
చక్రాదులచే నలంకరింపబడవలెను.

53. ఇతర దేవతా చిహ్నములచే. లాంఛ
తులు, భగవత్కర్మలకు, తగినవారు గారు.

54. శ్రీ విష్ణుతత్త్వమున చూడన పాదమున
ప్రథమపటలమున.

ఆచార్యునిచే నాజ్ఞాపించ బడినవారై,
చక్రాంకనపరులగు, శిష్యులు, దేవతలే
యగుచున్నారు. వారు కేవలము వైష్ణవులే
గాని ఇదితర దేవతా కింకరు లెన్నటికిని
గారు.

55. ద్వితీయపటలే.

., ఇతి, తేనా భృగుజ్ఞాత,
శ్చక్ర లింగ ధరో, భవేత్.

56. నవమపటలే.

శ్లో॥ సంస్కార వ్యంజితా త్మానః,
ప్రతిచ్ఛందేన. లాంఛితాః,
దేవా భిధాన వంత, శ్చ
త్యక్తా స్పద పరిగ్రహాః,
తమేవ, సర్వభావేన,
సంప్రయాన్తు, మహామునే,

57. అష్టమ పటలే

శ్లో. చక్రాది ధారణం, పుంసాం
పర సంబంధ వేదనమ్,
పతివ్రతా నిమిత్తం, హి
వలయాది విభూషణమ్.

58. ., బ్రహ్మచారీ, గృహస్థో,వా
వానప్రస్థో ఒథ, భిక్షుకః,
ఏతే, హ్యశ్రమిణః, ప్రోక్తా,
శ్చత్వారః క్రమయోగతః.

59. ., చక్ర లింగ ధరా, స్పర్శే,
సమయ వ్రత నిష్ఠితాః.

60. పరాశర సంహితాయాం.

శ్లో॥ శ్రోతియో, విష్ణు భక్త, స్తు,
గృహస, శ్చాస్త్ర విత్తమః,

55. ద్వితీయపటలమున.

ఇట్లా చార్యునిచే నంగీకరింప బడినవాడై,
చక్రాంగనపరుడు కావలెను.

56. తొమ్మిదవ పటలమున.

చక్రాంగన సంస్కారముచే ప్రకాశించు
వారై, విష్ణుదేవుని, పేరు గలవారై, సర్వ
మును, శ్రీమన్నారాయణుడే యని సర్వ
భావములతో, భగవంతుని పొందుదురు
గాక.

57 చివరిపటలములో.

చక్రాంగనాదులు, పుమాత్మ సంబంధ
మును దెల్పును, గాజులు, మంగళసూత్రా
ద్యలంకారములు, పాతివ్రత్యము నకవసర
మగునటులే.

58. బ్రహ్మచారి, గృహస్థు, వానప్రస్థుడు,
భిక్షుకుడు(సన్యాసి)లనెడు నాల్గుశ్రమము
లలో నుండువారును.

59. చక్రాంగన ధారులై, నియమిత మగు
వ్రతముగలవారై యుండవలెను.

60 పరాశరసంహితలో.

వైదికాచారము గలవాడును, విష్ణు
భక్తుడును, గృహస్థుడును, శాస్త్రము

చక్ర లింగ ధరో, విప్రః,
ప్రతిష్ఠాం, కర్తు, మర్హతి

61. తేన, ప్రతిష్ఠిత, స్తత్ర
సన్నిధతే, సదా, హరిః.

62 నారదీయ పద్ధతౌ.

„ గృహస్థ శ్రోత్రియో, విప్రో,
నిత్యకర్మ రత. శుచిః
శాన్తి శ్చక్రధరో, దాన్తః
సద్భక్తో, దోషవర్జితః

63. సనత్కుమార సంహితాయాం.

శ్లో॥ కృష్ణాయుధాంకితో, భూత్వా,
పితృకార్యం, కరోతి, యః,
తత్సర్వం, ప్రతిగృహ్ణతి,
గయాయాం, తు, గవాధరః

64. „ చక్రాంకితభుజో, భుంక్తే,
యస్యాం పఙ్తౌ ద్విజోత్తమః
పునాతి సకలాం పఙ్తిం,
గంగే వోత్తరవాహినీ.

65. విష్వక్సేన సంహితాయాం.

శ్లో॥ శరీరే, యన్య, కస్యాసి,
దృశ్యతే, వై, సుదర్శనమ్,
తస్మై, కుర్వీత, పక్షింద్ర,
నమస్కారా, స్ప్రియత్వతః.

లెరిగినవాడును, చక్రాంకనమైవవాడు నగు
విప్రుడు ప్రతిష్ఠ జేయుటకు తగినవాడు.

61. అట్టివాడు ప్రతిష్ఠ జేసినచోటనే విష్ణు
వెల్లపుడు నుండును.

62. నారదీయ పద్ధతిలో

వైదికుడును, నిత్యకర్మగతుడును, శమదమాది
గుణంసపన్నుడును. గృహస్థుడునగు విప్రుడు
చక్రచిహ్నమును, ధరించినవాడై, దోషము
లేని భక్తుడగుచున్నాడు.

63. సనత్కుమార సంహితలో.

చక్రాంకితులై, దేవ, శిత్వు, నిత్య, వైమి
త్తిక, కర్మలజేసిన, నా కర్మ, అక్షయఫలము
గలవగును.

64 చక్రాంకితుడగు ద్విజోత్తముడు, పంక్తి
లో నున్నచో, ఉత్తరవాహినియగు గంగ
వలె నా పంక్తి యంతయు, పావనము జేయ
గలదగును.

65. విష్వక్సేన సంహితలో.

ఓ గరుత్మాంతుడా! ఎవని శరీరమున చక్ర
ముండునో, వానికి ప్రయత్న పూర్వక
ముగా నమస్కరింపవలెను.

66. ,, అభ్యంజనాది, భుక్త్యంతం,
యః, కరోతి, సమాహితః.
చక్రాంకితాయ, విప్రాయ,
విష్ణు సాలోక్య, మాపుయాత్.

67. విహగేంద్ర సంహితాయాం.

శ్లో || శంఖం, చక్రిం, సమరాధ్య,
గంధ పుష్పాదిభి, శ్శుభైః,
తతః, పావక, ముఖ్యర్చ్య,
జుహుయా, ద్వైష్ణవహుతీ.

68. ,, వేదాదిభి, స్తధా, మంత్రైః,
సృచైవ, జుహుయా ద్భృతమ్ః
చక్రిం, చ, పాంచజన్యం, చ
తస్మి, న్నగ్నో, వినిక్షిపేత్.

69. ,, అగ్నినైవతు, సంయుక్తం,
చక్రిమాదాయ మామకం,
దక్షిణం, బాహుమూలం,
స్వం దహేద్విగత సాద్యసః.

,, అధవాఽ న్యే న, కేనాపి,
వైష్ణవేన, మహాత్మనా,
లాంఛితం, బిభృయా, చ్చక్రిం,
పాంచజన్యం. తదైవ, చ.

70 భారద్వాజ సంహితా పరిశిషే ప్రథమా
ధ్యాయే

,, విద్యా విభూషణం. పుంసాం,
తస్య, వృత్తం, విభూషణమ్,

66. ఎనడు చక్రాంకితుఁడు, శ్రద్ధతో
స్నానాది భోజనాంతము జరుపుచో వాడు
విష్ణు సాలోక్యమును బొందును.

67. విహగేంద్ర సంహితలో.

శంఖ, చక్రములను, గంధపుష్పములచే
పూజించి, అగ్నిపూజ గావించి, విష్ణుచంద్ర
ములతో, హోమములను జేయవలయును.

68. వేదాదిమంత్రములచే, సృక్కుతో నేతిని
హోమము జేసి, ఆయగ్నిలో శంఖ, చక్రి
ముల నుంచవలెను.

69. అగ్నితో గూడిన చక్రియును దీసి భయ
ములేని వాడై తన కుడిభుజమును తప్తము
గావించుకొనవలెను.

శ్రీచో మహాత్ములగు మఱియొక నైష్ణ
వులచేత, శంఖ, చక్రి, లాంఛనములను,
ధరింపజేయబడవలెను.

70 భారద్వాజ సంహితాపరిశిష్టములో, ప్రథ
మాధ్యాయమున.

పురుషుఁడు విద్య, భూషణము, విష్ణు,
నడత యలంకారము, నడకకు విష్ణు

విష్ణుబక్తి, ర్విభూషాఽస్య,
సా, చక్రాద్యంక భూషణా,

యలంకారము, భక్తికి, చక్రాంకన మలంకారము.

71. వాసిష్ఠ స్మృతి.

., తాపాది పంచ సంస్కారీ,
మహా భాగవత, స్మృతః,
చక్రాది హేతి సంతాపః
తాప, ఇత్య భి దీయతే,

71. వాసిష్ఠ స్మృతిలో.

తాపాది పంచ సంస్కారములు గలవాడు,
మహా భాగవతుడనబడుచున్నాడు. చక్రాదులతో, అంకనమే, తాప మనబడును,

72. శ్రీ వైఖానసే, భృగుసంహితాయా
మర్చనాధికారే, (69) ఊ న స ప్త తి
తమోధ్యాయే.

., శంఖ, చక్రా, సమాదాయ,
సమభ్యర్చ్య, యథావిధిః.
ఁస్మి న్నగ్నో, చ, సంతప్య,
గృహీత్వా, పాణినా, గురుః.

72. శ్రీ వైఖాన సాగమమున, భృగుసంహిత
తలో అర్చనాధికారమున(69, వ అధ్యాయమున.

శంఖచక్రములను, యథావిధిగా పూజించి,
అగ్నిలో, తాపము జేసి, ఆచార్యుడు,
తన చేతితో బుచ్చుకొని.

73. ., శిష్య బాహ్వో, ర్నివేశ్యాఽథ,
విధివ ద్విష్ణు, సన్నిధౌ,
ఆచార్యం, పూజయే, తృణైత్.
శిష్య, శృక్త్యను సారతః

73 శ్రీ విష్ణుసన్నిధిలో శిష్యుని బాహులవుపై
నుంచవలెను. శిష్యుడు, తన శక్తికొలది
ఆచార్యుని పూజించవలెను.

74. శ్రీ వైఖానసాగమే, అతిసంహితాయాం,
వర్గాధికారే (71) అధ్యాయే.

., శిష్య, మంజలి సంయుక్తం,
భగవ ద్యాన సంయుతం,
లోహజే, శంఖచక్రే, చ,
అగ్నో, కించి, నృవేశ్య. చ.

74. శ్రీ వైఖానసాగమే, అతి సంహితాయాం,
వర్గాధికారే (71) అధ్యాయే.

భగవద్ధ్యానము శేయుచు, అంజలి జేసి
యున్న శిష్యునికి, లోహ శంఖచక్రముల
నగ్నిలో నుంచి.

75. , ఇతి, జప్తా, “పవిత్రం తే”,
కించి, తప్తా, సమాచరేత్,
చక్ర మాదాయ హస్తేన,
ధారయే, ద్దక్షిణే, భుజే.

75. “పవిత్రం తే” అను మంత్రమును జపిం
చుచు తపింప జేసిన చక్రమును కుడిభుజ
ముపై ధరింపజేయవలెను.

76. ., ఆదాయ. శంఖం సాలం చ,
ధారయిత్వా, భుజే, తరే,
ధారయిత్వోర్ధ్వ పుండ్రం, చ,
తస్య, నామ, ప్రశంసయేత్.

76. శంఖమును యెడమ భుజముపై ధరింప
జేసి, ఊర్ధ్వ పుండ్రములను, దాస్యనామ
మును ధరింపజేయ వలయును.

77. శ్రీ వైఖానసాగమే, మరీచిప్రోక్తా
నంద సహితాయాం, (45) అధ్యాయే.

77. శ్రీ వైఖానసాగమమున, మరీచిప్రోక్త
మగు ఆనంద సహితలో (45) అధ్యాయమున.

., అన్నహోమం, తథా, హుత్వా,
శంఖం, చక్రం, చ, తప్తతః,
పూర్వం, న్యాసాదికం, కృత్వా,
ఋగ్భి, ర్జప్తా, కృతే, భుజమ్.

అన్న హోమముజేసి, శంఖచక్రములను
తపింపజేసి, న్యాసాదులను జేసి, ఋగ్కు-
లచే జపించి, “సుదర్శనం రవి రసాం” అను
మంత్రముచే రెండుభుజములయందును ధరిం
ప జేయవలయును.

., సుదర్శనం, రవి రసామ్, ఇతి
ధారయే, ద్భుజయుగ్మయోః,

78. శాండిల్య స్మృతౌ.

78. శాండిల్య స్మృతిలో.

., త్రియా, సహైవ, కర్తవ్యం,
గృహస్థస్య, విధానతః,
సంస్కారపంచకం, తేన,
భవే, త్సా ధర్మచారిణీ.

గృహస్థునకు భార్యతో సహా విధిగా, పంచ
సంస్కారములను జేయవలయును. అట్లు
గావించిననే సహధర్మచారిణి యగును.

79. ., తాపాది పంచ సంస్కారాః,
గృహస్థస్య, యథావిధిః,

79. గృహస్థున కాచార్యుఁడు, యథావిధిగా
స్వగృహ్య సూక్తిక్త విధానముతో తాపాది

ఆచార్యేణ, ద్వయం, కార్యం,
స్వగృహ్యోక్త విధానతః.

పంచ సంస్కారములను జేయవలయును.

80. పారాశర్యస్మృతౌ.

„ ప్రథమం తాపసంస్కారం,
పావనం, మునిభి స్మృతం,
సర్వాశ్రమేషు వసతాం,
స్త్రీణాం చ ద్విజనత్తమ.

81. „ అగ్ని తప్తేన, చక్రేణ,
బాహుమూలే, చ, లాంఛితాః,
తే, యాంతి, పరమం, స్థానం,
పున రాహ్న వర్జితమ్.

82. „ అగ్ని నైవ, తు, సంతప్తం,
చక్ర, మాదాయ, వైష్ణవమ్.
దాహయే, తస్య వర్ణానమ్,
విష్ణు సాలోక్య సిద్ధయే.

83. „ దక్షిణే, తు, భుజే, విప్రో,
బిభృయా, దైర్వ, సుదర్శనమ్,
సవ్యే, తు, శంఖం, బిభృయా,
దితి, బ్రహ్మ విదో విదుః.

84. „ చక్రాంకితాయ, విప్రాయ,
స్వభోజ్యాన్నం, దదాతి, యః,
తదన్నం. మేరుతుల్యం, స్యాత్.
అశ్నుతే, దివి, దేవవత్.

80. పారాశర్య స్మృతిలో.

అన్ని యాశ్రమముల వారికి, స్త్రీలకు, తాప
సంస్కారము ముఖ్యమై నదిగా మునులు
జెప్పుచున్నారు.

81. తత్వ చక్రముచే లాంఛితగువారు,
పునరావృత్తి లేని, పరమ పదమును బొంద
గల్గుదురు.

82. అన్ని వర్ణముల వారికి, విష్ణు సాలోక్య
సిద్ధి కొరకు, అగ్ని తప్తమగు చక్రముచే,
అంకనము జేయవలయును.

83. కుడిభుజమున చక్రమును, ఎడమ భుజ
మున, శంఖమును, ధరించవలె నని, బ్రహ్మ
వేత్తలు చెప్పుదురు.

84. చక్రాంకితుడగు విప్రునకు భోజనము
బెట్టినచో నది మేరువు తో తుల్యమగును.
దానిని దేవతలవలె స్వర్గముననుభవించును.

85. వృద్ధ మనుస్మృతౌ.

„ ఊర్ధ్వపుండ్రం తథా చక్రం,
నిత్యం. ధారయతే, నరః,
తేన, తస్యాశుభం, నస్యేత్,
శుభ, మస్య, వివర్ధతే.

86 విష్ణు స్మృతౌ.

„ బ్రాహ్మణ, క్షత్రియో, వై శ్యః,
శూద్రో, శ్చ, శ్రద్ధయాన్వితః,
చక్రం. చ, పాంచజన్యం, చ,
బిభృయా, దగ్నిసంయుతమ్.

87. యమస్మృతౌ.

„ ఉపవీతి, శిఖాయుక్తః.
చక్రం లాంఛన సంయుతః,
చక్రం లాంఛన, హీనస్య,
విపరీత్య, విపలాః, క్రియాః.

88. సనక స్మృతౌ

„ విష్ణో ర్నుకేతి, మంత్రేణ,
తాపయత్వా, సుదర్శనమ్,
చరణం, పవిత్రమితి,
ద్వాభ్యాం తదభిమంత్రయేత్

89. „ పవిత్రం తే, వితత మితి,
ముద్రయే, ద్దక్షిణే, భుజే,
జ్ఞానం వై రాగ్య, మాస్తిక్యం,
శ్రద్ధా, చాస్యా ఒభివర్ధతే

85. వృద్ధమనుస్మృతియందు.

ఊర్ధ్వ పుండ్ర చక్రాంకనములను, ధరించిన
వాని కశుభములన్నియు నశించి, శుభములు
చేకూరును.

86 విష్ణుస్మృతిలో.

శ్రీధగలవారై, బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ,
వైశ్య, శూద్రులందరును, అగ్నితప్తము
లగు శంఖ, చక్రములను ధరించవలెను.

87. యమ స్మృతిలో.

శిఖా యజ్ఞోపవీతములును, శంఖ, చక్ర,
చిహ్నములును, లేని విభుని కర్మలన్నియు
నిష్ఫలములు.

88 సనక స్మృతిలో

విష్ణో గ్నుకమను మంత్రముచే చక్రమును
తాపమును జేసి “చరణం పవిత్రం”మను
రెండు మంత్రములచే నభిమంత్రింపవలెను.

89 “పవిత్రం తే వితత”మను మంత్రముచే
కుడిభుజమున ముద్రింపవలెను. దీని వలన
జ్ఞానవైరాగ్యములు ఆస్థిక శ్రీధలు వృద్ధిని
బొందును.

చక్రాంకన విషయమున ఇతిహాస ప్రమాణములు

90 శ్రీమహాభారతే, భీష్మపర్వణి, దేవగుహ్యో

90. శ్రీ మహాభారతమున, భీష్మపర్వమున,
దేవగుహ్యమందు.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణైః క్షత్రియైః, దైవ్యశైః,
శూద్రైశ్చ, కృతలక్షణైః,
అర్చనీయశ్చ, సేవ్య, శ్చ,
నిత్యముక్తైః, స్వకర్మసు

చక్రాంకనపరులును, నిత్యయుక్తులునగు,
శాస్త్రాణా, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రులను
నాల్గు వర్ణములవారిచేతను, అన్ని కర్మల
యందును, శ్రీ మహావిష్ణువు, పూజింప
దగినవాడగుచున్నాడు.

91. ఇతిహాస సముచ్చయే, ద్వాత్రింశా
ధ్యాయే.

91. ఇతిహాస సముచ్చయమున, ద్వాత్రిం
శాధ్యాయములో

శ్లో॥ కేచి, చ్చక్రాంకితా, స్తత్ర,
ప్రాణినః, పుణ్యదర్శనాః,
విచరన్తి యథాకామమ్.

అచట పుణ్యదర్శనలగు కొందరు చక్రాంకి
తులు, స్వేచ్ఛగా తిగుచున్నారు.

తత్వచక్రాంకన విషయమున పురాణ, ప్రమాణములు

92. పాద్మపురాణే

92. పద్మపురాణమున.

శ్లో॥ ధారయే ద్విష్ణుభక్త స్తు,
చక్రం బాహౌ తు దక్షిణే,
వామే, తు శంఖరాజానం,
ధారయే ద్విష్ణు మాపుయాత్.

విష్ణుభక్తుడు, కుడిభుజమున చక్రమును,
ఎడమ భుజమున శంఖమును ధరించినచో,
విష్ణువును బొందుచున్నాడు.

93. , చక్రేణై వాంకితో విద్వాన్.
వాసుదేవం, సమాశ్రయేత్,

93. చక్రాంకితుడైన విద్వాంసుడే వాసు
దేవు నాశ్రయించి, భక్తిగలవాడై బ్రహ్మ

బావభక్తిం సమాస్తాయ,
బ్రహ్మలోకం ప్రయాస్యతి.

లోకమును బొందును.

94. ,, శంఖచక్రాంకనం కుర్యాత్,
బ్రాహ్మణో బాహుమూలయోః,
హుతాగ్ని నై వ సంతవ్య,
సర్వ పాపాపనుత్తయే.

94. బ్రాహ్మణుడు, పాపములన్నియు పోవు
టకు, హోమాగ్ని తప్తమగు, శంఖచక్రము
లను, భుజములయందు ధరింపవలెను.

95. ,, అగ్నితప్తం పవిత్రంచ,
ధృత్వా వై బాహుమూలయోః,
త్యక్త్వా యమపురం మోరం,
యాంతి విష్ణోః పరం పదమ్.

95. అగ్నితప్తమగు చక్రమును, భుజమున
ధరించినవాడు ధూరమగు యమపురమును
వదిలి, పరమపదమును బొందును.

96. ,, అగ్నితప్తేన చక్రేణ,
బ్రాహ్మణో బాహుమూలయోః,
అంకయిత్వా జపేన్మంత్రం,
సంసారా ద్మోక్షభా గ్భవేత్.

96. అగ్నితప్తమగు చక్రమును భుజమున
ధరించి, మంత్రమును జపించు బ్రాహ్మ
ణుడు, మోక్షమును బొందును.

97. ,, సుదర్శనం ధారిత్వా,
వహ్నితప్తం ద్విజోత్తమ,
ఉపనీయ విధానేన,
వశ్చాత్కర్మసు యోజయేత్.

97. ద్విజుడు, వహ్నితప్తసుదర్శనమును, ధరిం
పజేసి, ఉపనయనము జేసిన, తరువాత
కర్మలలో నియోగించవలెను.

98. ,, అగ్నితప్తేన చక్రేణ,
బాహుమూలే తు లాంఛితాః,
తే సర్వేపాపనిర్ముక్తాః,
యాంతి విష్ణోః పరంపదమ్.

98. అగ్నితప్తమగు చక్రముచే భుజముల
యందంకితులగు వారు, సర్వపాపములను
వీడి, పరమ పదమును బొందుచున్నారు.

99. ,, హుతాగ్ని తప్తచక్రేణ,
శరీరం యస్య చిహ్నితమ్.

99 హోమాగ్నితప్తమగు చక్రముచే చిహ్ని
తుడగు వాని, తీర్థములు, యజ్ఞములు ఇలిం

తస్య తీర్ధాని యజ్ఞాస్య
ఫలం తే నాత్ర సంశయః॥

చుచున్నవి. సంశయము లేదు.

100 ,, తప్తేనై వాంకనం కుర్యాత్,
బ్రాహ్మణస్య విధానతః,
శ్రౌతస్మార్తాది సిద్ధ్యర్థమ్,
మంత్రసిద్ధ్యై తదైవచ॥

100. శ్రౌతస్మార్త కర్మసిద్ధి కొఱకును, మంత్ర
సిద్ధి కొఱకును, బ్రాహ్మణునకు, విధివిహిత
ముగా తత్త్వచక్రాంకనము జేయవలెను.

101 , వైష్ణవత్వస్య సిద్ధ్యర్థమ్,
జ్ఞాన సిద్ధ్యై విశేషతః.
తాపయే చ్ఛంఖ చక్రాద్యామ్,
హుత్వా, హోమం విధానతః॥

101. వైష్ణవత్వము సిద్ధించుటకును, జ్ఞాన సిద్ధి
కిని విధిప్రకారము, హోమముజేసి, శంఖ
చక్రములచే తాపమును జేయవలెను

102 ,, సర్వా శ్రమేషు వసతాం,
బ్రాహ్మణానాం, విశేషతః।
విధినా వైష్ణవం చక్రం,
ధార్యం హి శ్రుతిబోధనాత్॥

102. అన్ని యాశ్రమములలోనున్న బ్రాహ్మ
ణులకును, విధిగా విష్ణు చక్రము ధరింపదగిన
దని శ్రుతి చెప్పచున్నది.

103 ,, యే కంఠలగ్నతులసీ, నశిన క్షమాలాః
యే బాహుమూల పరిచిహ్నిత శంఖ
చక్రాః,
యేవా లలాటపలకే లసదూర్ధ్వపుండ్రాః,
రే వైష్ణవాః భువన మానసు పవిత్ర
యన్తి॥

103 కంఠమున తులసి, తామరపూసల మాలి
కలను ధరించువారును, భుజములపై శంఖ
చక్రములుగలవారును, ముఖమున సూర్య
పుండ్రము గలవారునగు వైష్ణవులు లోక
మును పవిత్రము జేయుచున్నారు

104 ఆగ్నేయ

,, పంచాయుధాని ధార్యాణి,
భక్తిశ్రద్ధోప బృంహితైః,

104. ఆగ్నేయ పురాణమున

భక్తి శ్రద్ధలతో, ముఖమున, శిరస్సున
హృదయమున, బాహువులయందు, పంచా

లలాటే మూర్ధ్ని హృద్భాహ్వోః,
రేకత్తైకం పృథక్పృథక్ ॥

ధములలో నొక్కొక్కొక్కొక్క స్థలమున
ధరింపవలెను.

105. భవిష్యత్పురాణే.

శ్లో॥ చక్రాంకితస్య సాన్నిధ్యే,
తపః కుర్యాత్ప్రయత్నతః,
స్నానం దానం జపోహోమః.
తత్సర్వం చక్షయం భవేత్.

105. భవిష్యత్పురాణమున

చక్రాంకితుని సన్నిధిలో తపస్సు జేయ
వలెను. అచట జేసిన స్నానదాన జప
హోమాదులన్నియు నక్షయములగును

106 శ్లో॥ సంవత్సరేణ యత్పాపం,
మనసా కర్మణా కృతమ్,
తత్సర్వం నస్యతేతేషాం,
సకృచ్చక్రాంకదర్శనాః.

106. ఒకసారి చక్రాంకనమును జూచినచో
చాక సంవత్సరములో మనోవాక్కాయ
ముచే జేయబడిన పాపము లన్నియు నశిం
చును

107. ,, జ్వర దాహ భయం తైవ,
చోరాగ్నిజ భయం తథా,
తత్సర్వం ప్రశమం యాతి,
యత్చి చక్రాంకితో, వసేత్.

107. చక్రాంకితుడున్నచోట జ్వరభయము,
చోరాగ్నిభయము, దాహభయము మొద
లగు భయములన్నియు, శాంతించును.

108 ,, యో నరో మమ భక్తస్తు,
దివ్యచిహ్నా ని ధారయేత్,
శ్వసాకోఽధగోష్ఠావా,
మమలోకం స గచ్ఛతి

108, పంచముడైనను, తురుష్కుడైనను, నా
భక్తుడై, చక్రాది చిహ్నముల ధరించి
నచో, వాడు నాలోకమును, బొందును

109. బ్రహ్మకైవర్త పురాణే

శ్లో. చక్రాంకిత భుజం విప్రం,
యో దూషయతి పర్వదా,
స యాతి నరకం హైరం,
యావదాభూత సంప్లవమ్.

109. బ్రహ్మకైవర్త పురాణమున.

చక్రాంకితుడగు వాని దూషించువాడు,
మహాప్రళయము వరకును, ఘోరనరకమును
బొందును,

110. శ్రీ వరాహే.

„ మచ్చక్రాంకిత దేహో యో
మద్భక్తే భువి దుర్లభః.

111. „ చక్రాంకిత భుజాః కేచిత్,
యత్ర యత్ర వసంతి హి,
యో జనాని తథా శ్రీణి,
మమ శ్రేత్రం వసుంధరే.

112. „ యే కేచి ద్యత్ర పురుషాః,
విష్టు చక్రాంక ముద్రితాః.
రేషాం దర్శన మాత్రంత
మహాపాతక నాశనమ్.

113. „ భూతప్రేత పిశాచాశ్చ,
ఢాకిన్య శ్చ వసుంధరే.
చిత్తస్వర్వం ప్రశమం యాతి,
యత్ర చక్రాంకితో వసేత్.

114. లింగపురాణే

„ అష్టాక్షర విద స్సర్వే,
విష్టు చక్రాంకితా స్తథా,
సేవకా వాసుదేవ్య,
చైవ నట నర్తకాః.

115. స్కాంధపురాణే.

„ గోవిన్దిస్య యుధాన్యంగే,
బిభ్ర తుస్త్రిణి, వై ద్విజః,

110 శ్రీ వరాహపురాణమున.

నా చక్రాంకిత భుజుడుగు పరమ భక్తుడు,
దుర్లభుడు

111. ఓ భూదేవీ! చక్రాంకితు లుండినచోటు
నుండి, మూడామడవరకును, నాశ్రేత్ర
మగును.

112. ఎచటనైనను, చక్రాంకితులగు పురుషుల
దర్శనము గల్గినంత మాత్రముననే మహా
పాపములు నశించును.

113. ఓ భూదేవీ! చక్రాంకితు డున్నచోట,
భూత, ప్రేత, పిశాచ, శాకిన్యాదులన్నియు
శాంతిని బొందును

114. లింగపురాణమున.

వాసుదేవుని సేవకులగు నటనర్తకులును,
చక్రాంకితులును, అష్టాక్షర మంత్రము
నెఱిగిన వారును, గావలెను

115. స్కాంధపురాణము .

ఓ పార్వతీ! గోవిందుని యుయుధములును
ధరించిన ద్విజును, పుద్విజుడై సగమును

తురీయం ధామ తద్విష్ణోః
మహిష్టంః ప్రాప్నుయా దితి.

మును బొందును.

116 శ్లో. యేషాం చక్రాంకితం గాత్రం,
శూద్రేష్వపి చదృశ్యతే,
తే వై స్వర్గస్య నేతారో,
బ్రాహ్మణా భువి దేవతాః

116 శూద్రులైనను, చక్రాంకితులగుచో,
స్వర్గమున బొందిండురు. వారే యీలోఁ
మీన బ్రాహ్మణులును, దేవతలును

117. ,, చక్రాంకిత భుజా స్పర్శే,
ప్రహ్లాదేన ధృవేన చ,
విభీషణేన బలినా,
రుక్మాంగద, శుకేన చ.

117 ప్రహ్లాదుడు, ధృవుడు, విభీషణుడు,
బలి, రుక్మాంగదుడు, శుకుడు, మొదలగు
నారందరు చక్రాంకితభుజులు,

118 ,, మాంధాతా హ్వాంబరీషేణ,
మార్కండేయ బుధైః,
చక్రాది చిహ్నినైః సురైః.

118 మాంధాత, అంబరీషుడు, మార్కండే
యుడు, మొదలగు వారందరు, చక్రాంకితులే

119. ,, ఋషయ సిద్ధ గంధర్వాః,
పాతాళే పన్నగేశ్వరాః,
వహ్నా తప్తం హరే శ్చక్రం.
శంఖం చైవ విధానతః

119. ఋషులు, సిద్ధులు, గంధర్వులు, పాతా
ళములో నుండు, పన్నగులు, అగ్నిశాస్త్ర
మగు హరిచక్రమును, శంఖమును, విధివిహితముగా ధరించిరి.

120. గారుడపురాణే.

120 గరుడపురాణమున

,, విష్ణుకేసన స్వయం చక్రం
మాదాయా త్మవిభూషణమ్,
ప్రాయచ్చతి మహాలేడా,
హరిభక్తా నుకంపయా

విష్ణుకేసుడు తన యాభరణమును చక్ర
మును దీసికొని, హరిభక్తులకు, దయతో
నిచ్చును.

121 ,, విష్ణు చక్రాంకితం గాత్రం,
పవిత్ర మితి వై శ్రుతిః.

121. విష్ణుచక్రాంకితముగు శరీరము పవిత్ర
మని, శ్రుతి డెప్పుచున్నది, ద్విజులు హన్స

చక్రాంకితాయ దాతవ్యం,
హవ్యం కవ్యం ద్విజోత్తమైః.

కవ్యములను, చక్రాంకితులకే, ఇవ్వవలెను.

122. మత్స్యపురాణే

శ్లో చక్రాంకితభుజాః కేచిత్,
శంఖాంకిత భుజా స్తథా,
శంఖచక్రదరాః కేచిత్,
కువే విష్ణు పరిగహే

123. ,, శంఖ చక్రాంకనం, కుర్యా,
దాత్మనో బాహుమూలయోః,
కశత్రా పత్య భృత్యేగు,
చక్వాదిషు చ ముక్తయే.
నైవాప్నోతి, వశంమృత్యో,
రస్యాజ్ఞాభంగ కృన్నరః.

124. బ్రహ్మాండపురాణే.

,, నారాయణాయుధై ర్పిత్యం,
చిహ్నైతో యస్య విగ్రహః
పాపకోటి శతం దగ్ధం,
తస్మిన్మృత్యే భవే త్సదా.

125. ,, శంఖ చక్రోర్ధ్వపుండ్రాది
ధారయే ద్రాహ్మణా స్సదా,
శ్రాద్ధాది సర్వ కర్మార్హః,
ఇత్యుక్తః కిమతః పరమ్.

122. మత్స్యపురాణమున

122. వైష్ణవకులమున కొందరు, చక్రచిహ్నముగల, భుజములు గలవారును, కొందరు, శంఖధారులును, కొందరు, శంఖచక్రధారులునై యున్నారు.

123. తన, భాగ్యా విడ్డలు, కేవలము, పశువులు, ముక్తి నొందుటకై, భుజములయంగు శంఖచక్రాంకనమును, జేయవలయును అట్టివారు విశేష తిక్తిగించినను, మృత్యువునకు వశము గారు

124 బ్రహ్మాండ పురాణమున.

నారాయణాయుధాంకితమగు శరీరము. గలవానిని, జూచిన వో, పాపములు నశించును

125. శంఖచక్రోర్ధ్వ పుండ్రములను, బ్రాహ్మణులెప్పుడును, ధరించియుండవలెను అట్టివాడే శ్రాద్ధాదికర్మలకన్నిటికిని తగినవాడగును.

126. హరివంశే.

„ నాఽముద్రితాః ప్రవేష్టవ్యా,
యావ ద్దాగమనం మమ,
చక్రాంకితాః, ప్రవేష్టవ్యాః,
యావ ద్దాగమనం మమ.

127. బ్రాహ్మే.

„ అగ్నితప్తం పవిత్రం చ,
ధృత్వా బాహుమూలయోః,
త్యక్త్వా యమ పురం ఘోరం,
యాతి విష్ణోః పరంపరం.

128. మార్కండేయే.

„ ధారయే ద్విశుభక్తస్త్వ,
చక్రం బాహౌ తు దక్షిణే
వామే తు శంఖరాజానం
వైష్ణవం పదమా పృథ్వీ,

129 వామనే

„ ఏలయాపి లిఖే ద్యస్త,
బాహుమాలే సుదర్శనమ్,
కులకోటిం సముద్ధృత్య,
స గచ్ఛే త్పురమాంగతిమ్.

130 కూర్మే,

„ చక్రాదిధారణం పుంసాం,
పర సంబంధ పేదనమ్,

126 హరివంశమున.

చక్రాంకితులైన వారిని మా త్ర మే నే
వచ్చువరకును లోనికి రానిమ్ము, చక్రాంకి
తులు కాని వారిని నేను వచ్చువరకు లోనికి
రానివ్వకుము (అని శ్రీ కృష్ణుడు తన
ద్వారపాలకు లకాజ్ఞాపించినాడు.)

127. బ్రహ్మపురాణమున.

తప్తచక్రాంకనము గలవాడు, ఘోరమగు,
యమపురము నుదాశీ, విష్ణులోకమగు,
పరమపరమును, బొందుచున్నాడు

128. మార్కండేయపురాణమున.

కుడిభుజమున, చక్రమును, ఎడమ భుజమున
శంఖమును, ధరించు విష్ణు భక్తుడు, విష్ణు
పదమును బొందును.

129 వామనపురాణమున.

విలాసము గానైనను, భుజములయందు,
చక్రములను వాసుకాసువాడు, కోటి, కుల
పురుషుల నుద్ధరించి, పరమపదము నొందును.

130. కూర్మపురాణమున.

పురుషులకు చక్రాంకనము, పరమాత్మ
సంబంధమును దెల్పును, గాజులు మొద

పాతివ్రత్య నిమిత్తం హి,
వలయాది విభూషణమ్.

లగు నగలు, పతివ్రతయని దెల్పుటకేగదా?

131. బృహన్నారదీయే.

శ్లో॥ సుదర్శనేన యస్యాంగం,
లాంఛితం తు భవే త్సదా,
దేహే తస్య వసే నిత్యం,
శ్రియాయుక్త స్వయం హరిః.

131. బృహన్నారదీయమున.

చక్రలాంఛితమగు శరీరముగలవాని దేహా
మున లక్ష్మితో గూడిన విష్ణువునివసించును.

132. ,, చక్రాంకుం కింతం దృష్ట్యా,
యమోఽపి హృది శంకితః
ప్రణామం దూరతః కృత్వా,
విష్ణుభక్తం విమత్సరమ్,

132 చక్రాంకితుడగు, విష్ణుభక్తుని జూచి.
యముడును భయపడినవాడై, నమస్కరించి
దూరముగా బోవును.

133. ,, చక్రాంకితాయ విష్ణుపాయ,
విష్ణుభక్తాయ ధీమతే,
భిక్షా మాత్రప్రదానేన
వైష్ణవీం గతి మాప్నుయాత్,

133. చక్రాంకితుడగు విష్ణుభక్తునకు, బిచ్చ
మిడినను, విష్ణులోకమునకేగును.

134. ,, వహ్నితప్తేన చక్రేణ,
బాహుమాలే తు లాంఛితా,
నర్వపాప వినిర్ముక్తాః,
భవిష్యన్తి శ్వరోపమాః.

134. తప్తచక్రాంకితులగు వారు పాపనిర్ము
క్తులై విష్ణువుతో సమానులగుచున్నారు.

135. ,, అగ్నితప్తేన, చక్రేణ,
బాహుమాలే తు లాంఛితః,
రౌరవాత్కుల ముచ్చైత్య,
విష్ణులోకే మహీయతే.

135 తప్త చక్రాంకిత, భుజుడగువాడు, రౌర
వనరకము నుండి, కులము నుద్ధరించి, విష్ణు
లోకమున పూజ్యుడగుచున్నాడు.

136. మోక్షధర్మే.

శ్లో॥ సగోత్రమపి యశ్చార్థే,
చక్రాంగీతభుజం చరేత్,
రౌరవా త్కుల ముద్ధృత్య,
విష్ణులోకే మహీయతే.

137 ఆదిత్యపురాణే.

„ చక్రాది ధారయే ద్విప్రో,
లలాపే మస్త కే భుజే,
పాతకాది విభుద్ధ్య ర్థమ్
భవ క్లేశ వినశనమ్

138. విష్ణురహస్యే.

„ వైష్ణవా మునయ స్సర్వే.
విష్ణుచక్రేణ ముద్రితాః.
తేషాం దర్శన మాత్రేణ,
మహా పాతక నాశనమ్

139. „ అతి పాప ప్రసక్తోఽపి
విష్ణు చక్రాంగీతస్య తు,
పాదోదకం పిబేద్య స్తు,
సర్వపాపైః, ప్రముచ్యతే.

140. కాశీఖండే

„ బ్రాహ్మణ క్షత్రియో వైశ్యః,
శూద్రో నారీ తథేతరః,
శంఖ ముద్రాంకిత తనుః,
తులసీ మంజరీ ధరః.

136. మోక్షధర్మమున.

సగోత్రుడైనను చక్రాంగీతుని, శ్వాద
ములో నియమించు వాడు, కులమును రౌర
వము నుండి యుద్ధరించి విష్ణులోకమున
పూజ్యుడగుచున్నాడు.

137. ఆదిత్యపురాణమున

విప్రుడు ముఖమున శిరమున భుజముల
యందు, చక్రాదులను ధరించినచో పాప
ములు భోవును, సంసారక్లేశము నశించును.

138. శ్రీ విష్ణురహస్యమున.

చక్రాంగీతులగు వారందరును మునులు, వారి
దర్శనమే మహాపాతకములను నశింపజేయును.

139. మహాపాపియైనను, చక్రాంగీతుని పాదోద
కమును, త్రాగువాడు పాపములన్నియు
బోయిన వాడగుచున్నాడు.

140. కాశీ ఖండమున.

బ్రాహ్మణ క్షత్రియ, వైశ్యులును, శూద్రు
లును స్త్రీలును, ఇతరులును, చక్రాంగక
పగులును, తులసిమాలికలను ధరించిన
వాగును, గావలెను

141. శిల్పిశాస్త్రే.

„ ఘటే చక్రం ద్విజాతీనాం,
శిర శ్చక్రంతు దైవతమ్.
అచక్రద్విజదేవానాం,
పూజాదానం చ నిష్ఫలమ్.

142. బ్రహ్మాంజేరుద్యోః.

„ సాక్షే ద్విష్ణు సామీప్యం,
మృత పితృతలభేత్స దా,
విష్ణు చక్రాంకితం దృష్ట్వా,
యో భ్యుద్ధాయకృతాంజలిః
స్వకీయం కుల ముదృత్య,
బ్రహ్మలోకే మహీయతే.

143. „ చక్రాంకిత భుజా యస్మిన్,
పజ్తి మధ్యే తు, భుంజరే,
సావస్తే సర్వలోకేషు,
దేవ పజ్తి య గీయతే.

144. „ బ్రహ్మచారీ గృహస్థోఽథ,
వానప్రస్థో ఽథ భిక్షుకః,
అవశ్యం ధారయే చ్చక్రం,
అగ్నితప్త మతంద్రితాః

145. వారాహే.

„ అంకయే చ్చంకచక్రాభ్యాం,
దక్షిణేతర పార్శ్వయోః,

141 శిల్పిశాస్త్రమున,

ద్విజాతులకు భుజమునను, దేవతలకు శిరము
నను, చక్రముండవలెను. చక్రములేని, దేవ
బ్రాహ్మణులకు, జేయుపూజ దానములు
నిష్ఫలము లగును.

142 బ్రహ్మాండపురాణమున. రుద్రుడు,

చక్రాంకితుని జూచి లేచి నమస్కరించిన
వాడు. తన పితరులతో, విష్ణు సామీప్య
మును, బొందును. తనకులము నుద్ధరించి,
బ్రహ్మలోకమున పూజ్యుడగుచున్నాడు.

143. చక్రాంకిత భుజులు పంక్తి మధ్యలో
భుజించినచో, ఆపంక్తి దేవలోకమున
స్తోత్రము జేయబడుచున్నది.

144. బ్రహ్మచారిగాని, గృహస్థుడుగాని,
వాన ప్రస్థుడుగాని. సన్యాసిగాని, తప్త చక్ర
మును తప్పక ధరించవలెను.

145. వరాహపురాణమున.

శంఖ చక్రములచే, కుడి యెడమ భాగ
ములయందు, అంకనము జేయవలెను.

తద్ధారణా నృహాపాపాత్
ముచ్యతే నాత్ర సంశయః.

శంఖచక్రములను ధరించినచో మహాపాప
ములు నశించును, సందేహములేదు.

146. ., వాసుదేవాంకనం కుర్యా
దాత్మనో బాహూమూలయోః
సోఽశ్వమేధపలం ప్రాప్య
విష్ణులోకే మహీయతే.

146 విష్ణుచక్రాంకనము తన బాహుమూలముల
యందు ధరించినవాడు, అశ్వమేధఫలమును
బొంది విష్ణులోకమునపూజ్యుడగుచున్నాడు.

తప్త చంక్రాకనము లేనిచో దోషమునుజెప్పు ప్రమాణములు

147. పరాశరస్మృత్యుత్తరఖండే.

శ్లో॥ చక్రలాంఛన హీనస్య
ద్విజత్వం నిష్ఫలం భవేత్

147. పరాశరస్మృతిలో నుత్తరఖండమున.

చక్రాంకితుడుగాని విపుని ద్విజత్వము
నిష్ఫలము.

148. ., అచక్రధారిణం విప్రం
యశ్శౌద్ధే భోజయే న్నరః
రేతో మూత్ర పూరిషాణి
స పితృభ్యః ప్రయచ్ఛతి.

148 చక్రాంకితుడు గాని వానికి పితృకర్మ
లలో భోజనము బెట్టినచో పితరులకు రేతో
మూత్రపురిషములను బెట్టినట్లుగును.

149. ., శంఖ చక్రోర్ధ్వ పుండ్రాది
రహితో బాహూతాధమః
జీవన్నేవ స ఛండాలుః
సర్వకర్మను గర్హితః.

149 శంఖ, చక్ర, ఊర్ధ్వపుండ్రములులేని
శ్రావ్యుడు డధముడు, ఛండాలునితో
సమానుడు, ఏకకర్మకును బనికిరాడు.

150 ., వినా యజ్ఞోపవీతేన
వినా చక్రస్య ధారణాత్
వినా ద్వయేన వై విప్రః
ఛండాలత్వ మవాప్నుయాత్.

150. జందెము, చక్రాంకనము, ద్వయము
లేని విపుడు ఛండాలు డగును.

151. ,, చక్ర లాంఛన హీనేన
కృతం కర్మ చ నిష్ఫలమ్॥

152. హారీతస్మృతౌ.

,, అచక్రధారీ యో విప్రః
బహు వేద శ్రుతోపి వా
జీవ స్నేహ స ఛండాలో
మృతో నిరయ మాప్నుయాత్

153. ,, అనంకయిత్వా చక్రేణ
యత్కించి త్కర్మ సంచరేత్
తత్సర్వం యాతి విపల
మిష్టా పూర్తాదికం నృప.

154. ,, అచక్రధారీ విప్ర స్తు
సర్వకర్మ బహిష్కృతః
అవైష్ణవత్వ మాపన్నో
మృతో నిరయ మాప్నుయాత్

155. ,, చక్రాది చిహ్న రహితం
ప్రాకృతం కలుషాన్వితం
అవైష్ణవం తు తం దూరాత్
శ్వపాక మివ సంత్యజేత్.

156. ,, అవైష్ణవ స్తు యో విప్రః
సర్వ కర్మ యుతోపి వా
స పాషండే తి విజ్ఞేయః
సర్వ కర్మసు గర్హితః

151. చక్రాంగకనము లేని వాడు జేసిన కర్మ
నిష్ఫలము.

హారీతస్మృతియందు.

152. చక్రాంగకనములేని విప్రుడు, వేదశాస్త్ర
ముల జదివినను ఛండాలుడే. నరకమును
గూడ బొందును.

153. చక్రాంగకనము లేక చేసిన యిష్టా
పూర్తాది కర్మ లన్నియు నిష్ఫలములై
పోవును.

154. చక్రాంగకనములేని విప్రుడు, ఏ కర్మకును
పనికిరాడు. అవైష్ణవుడై నరకమును
బొందును.

155. చక్రాది చిహ్నములు లేని ప్రాకృతుడు
పాపి. విష్ణు సంబంధము లేనివాడు. ఛండాలుని
వలె వానిని దూరముగా విడువవలెను.

156. చక్రాంగకనము లేని విప్రుడు, కర్మలను
టిని జేసినను, పాపండుడగును, ఏ కర్మ
కును పనికిరాడు.

157. ,, అవైష్ణవస్తు యో విప్రః
శ్వపాకా దధమ స్మృతః
అశ్రాద్ధే యో హ్యపాంక్తేయో
రౌరవం నరకం వ్రజేత్

158. ,, శంఖ చక్రోర్ధ్వపుండ్రాది
రహితం బ్రాహ్మణం నృప
యశ్రాద్ధే భోజయే ద్విప్ర
పితౄణాం తస్య దుర్గతిః,

159. ,, కృతు సాహస్ర యష్టావా
సర్వ శాస్త్రయుతోపివా
అవైష్ణవస్తు యో విప్రః
సఫండానితి స్మృతః,

160 వాసిష్ఠస్మృతి.

,, అన్యేఅవైష్ణవాః ప్రోక్తాః
హీనాస్తాపాదిభిర్ద్విజాః
వేదశాస్త్రేషునిపుణాః
తేవై నిరయగామినః.

161. ,, తస్మాదవైష్ణవాన్విప్రాన్
న కర్మసు నియోజయేత్

162. ,, శంఖచక్రోర్ధ్వ పుండ్రాది
చిహ్నై శ్చ రహితై ర్ద్విజైః
యత్ర యత్కర్మ కుర్వీత
మహాహానిప్రదం భవేత్.

157. చక్రాంకనము లేని విపుడు ఛండా
లుని కంటే సీచుడు. శ్రాద్ధములకును,
పంక్తికిని పనికిరాడు. రౌరవనరకము
నొందును.

158. శంఖ, చక్రోర్ధ్వపుండ్రాదులు లేని,
బ్రాహ్మణుని, శ్రాద్ధములో నిమంత్రిణ
జేయు వాని పితరులు, దుర్గతి నొందుదురు.

159. వెయ్యి యాగము లొనరించినను. శాస్త్ర
ములన్నిటిని చదివినను చక్రాంకనములేని
విపుడు ఛండాలుడగును.

160 వసిష్ఠస్మృతిలో.

వేదశాస్త్రనిపుణులైనను, తాపాది సంస్కా
రములేని వారు, అవైష్ణవులని చెప్పబడిరి,
వారు నరకమును బొందుదురు.

161, అందుచేత చక్రసంస్కారములేనివారిని
కర్మలలో నియోగింపరాదు.

162. శంఖ చక్రోర్ధ్వపుండ్రాది చిహ్నములు
లేని బ్రాహ్మణులెచట నే కర్మ జేసినను
అది మహాహానికర మగును.

163. భవిష్యత్పురాణే.

., చక్రాంకితభుజం దృష్ట్వా
యస్తుతం నాభివాదయేత్
తిర్యగ్యోని శతం ప్రాప్య
విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః.

164. ., యజ్ఞో దానం తపో హోమః,
భోజనం పితృ తర్పణమ్
చక్రలాంచన హీనస్య
విప్రస్య విఫలం భవేత్.

165. ., తీర్థ స్నాన ఫలం యచ్ఛ
భూ గో దాన ఫలం తథా,
అవైష్ణవస్య విప్రస్య
సర్వం శశ్వ ద్విదశ్యతి.

166. ., రూప లావణ్య సంయుక్తాః
మహా వంశో ద్భవా ద్విజాః
అవైష్ణవా న శోభంతే
నిర్గంధా ఇవ కింశుకాః.

167. ., విద్యావినయ సంపన్నాః
విశాల కుల సంభవాః
విష్ణు భక్తి విహీనా యే
చండాల సదృశాస్సప్రతాః.

168. హరివంశే.

సర్వభూత దయా యుక్తం
వైష్ణవం ద్వేష్టి యో నరః

163. భవిష్యత్పురాణమున

చక్రాంకితుడగు వానిని జూచి నమస్కరింపని వాడు నూరు తిర్యగ్యోనుల నొంది మలములో పురుగై పుట్టును.

164 చక్రాంకనములేని విప్రుని యజ్ఞము, దానము, తపస్సు, హోమము, భోజనము, పితృతర్పణము, మొదలగునవి యన్నియును నిష్ఫలములు.

165 చక్రాంకనము లేని వాని తీర్థఫలము, భూదాన, గోదాన ఫలమునశించును.

166. రూప లావణ్య యుక్తులును మహావంశోద్భవులైనను, చక్రాంకనము లేని ద్విజులు వాసన లేని మోదుగువలె ప్రకాశింపరు

167. విద్యావినయ సంపన్నులైనను, గొప్ప కులమునబుట్టినను, విష్ణుభక్తి లేనివారు, చండాలునితోసమానులు.

168. హరివంశమున.

సర్వ భూత దయగలవాడైన, వైష్ణవుని

స ఛండాలో మహాపాపి
రారవం నరకం ప్రజేత్.

ద్యేషించు వాడు, ఛండాలుడు, మహాపాపి
రారవనరకమును గూడ నొందును.

169. నారదీయపురాణే.

శ్లో॥ శ్రీకృష్ణ చక్రాంక విహీన గాత్రం
శ్మశాన తుల్యం పురుషో ఽథ నారీ
దృష్ట్వా నర స్తన్నృపతే సవాసాః
స్నిహ్య సమర్చే ధరి మంగనిత్యమ్

169. నారదీయపురాణమున.

చక్రాంకనములేని, పురుష శరీరముగాని,
శ్రీశరీరముగాని, శ్మశానముతో సమా
నము. దాని జూచినచో సచేలస్నానము
జేసి, హరిని పూజింపవలెను.

170. ,, చక్ర చిహ్నవిహీనం తు
య శ్చార్ధే భోజయిష్యతి
వ్యర్థం భవతి తత్సర్వం
నిరాశాః పితరో గతాః.

170. చక్రాంకనము లేని వానిని శ్చార్ధ
ములో భుజింప జేసినచో నదివ్యర్థమగును,
పితరులు, నిరాశులై పోవుదురు.

171. పాడ్యే

,, సల్లాపా ద్దర్శనా ద్దాశాత్
యజనా ద్వందనాదపి
చక్రాంకితస్య విప్రస్య
విష్ణు సాయుజ్య మాప్నుయాత్.

171. పద్మపురాణమున.

చక్రాంకితునితో మాట్లాడిననూ చూచి
నను, దానవిచ్చినను, పూజించినను
నమస్కరించినను, విష్ణు సాయుజ్యమును
బొందును.

172. ,, తదైవ చక్రహీనస్య
పూజనా ద్వందనాదపి
వైష్ణవో నిరయం యాతి
యావ దాభూత సంప్లవమ్.

172. చక్రాంకనము లేని వానిని పూజించి
నను, నమస్కరించినను, వైష్ణవుఁడు
ప్రళయకాలమువరకు నరకమును బొందును.

173. ,, అచక్రధారి యో విప్రః.
శ్రుతి స్మృతి యతోఽపి వా
త్యజే చ్చండాల భండస్థం
తంవిప్ర మమృతం యథా.

173. చక్రాంకనములేని విప్రుడు వేదశాస్త్ర
ములు గలవాడైనను మాలవాని కుండలోని
అమృతము వలె విడువదగినవాడు.

174. శ్లో॥ విష్ణుచక్రాంకితం విప్రం
పూజయే చ్చార్థకర్మణి.
విష్ణు చక్ర విహీనం తు
ప్రయత్నేన వివర్జయేత్

175. ,, దద్వా ద్గో భూ హిరణ్యాది
చక్రాంకిత భుజాయ వై
యద్ధత్తం చక్రహీనాయ
తత్సర్వ మసురాయ వై.

176. ,, అధృత్వా విధినా చక్రం
బ్రాహ్మణః ప్రాకృతో భవేత్
గర్హిత సర్వలోకేషు
బ్రాహ్మణ్యా త్రుచ్యుతో భవేత్

177. ,, సర్వ వేద విసేతశ్చ
సర్వ శాస్త్ర విశారదః
అధృత్వా విధినా చక్రం
బ్రాహ్మణః పతితో భవేత్.

178. ,, అచక్రధారిణం విప్రం
దూరతః పరివర్జయేత్
శ్వపాకమివ వీక్షేత
లోకే విప్రమవైష్ణవమ్.

179. ,, వైష్ణవో వర్ణ బాహ్యోపి
పునాతి భువనత్రయమ్.

180. ,, కిమత్రబహునోక్తేన
బ్రాహ్మణా యే హ్యవైష్ణవాః

174. శార్థములో చక్రాంకితునే పూజింప
వలెను. చక్రాంకనములేని వానిని ప్రయత్న
పూర్వకముగా విడువలెను.

175. గో, భూ, హిరణ్యాది దానములను
చక్రాంకితునకే జేయవలెను. చక్రాంకి
తుడు గాని వానికి జేసిన దానములన్నియు
అసురునకు జేసినవగును.

176. చక్రాంకనములేని బ్రాహ్మణుడు
ప్రాకృతుడగును.
సర్వలోకనిందితుడై బ్రాహ్మణ్యము నుండి
జారినవాడగును.

177. సర్వవేదములను, శాస్త్రములను జదివి
నను, చక్రాంకనములేని బ్రాహ్మణుడు
పతితుడగును.

178. చక్రాంకనములేని విప్రుని దూరముగా
వదులవలయును. ఛండాలునిలో సమానుని
గాజూడవలయును.

179. చక్రాంకితుడు వర్ణము లేనివాడైనను
మూడులోకములను ప వి త్ర ము జే యు
చున్నాడు.

180. ఎక్కువ మాటలచే నేమిప్రయోజనము

తే వై పాషండినో జ్ఞేయాః
సర్వ లోకేషు గర్హితాః॥

చక్రాంగకనములేని బ్రాహ్మణులు, పాషం
డులు, సర్వలోకనిందులు నగుచున్నారు.

181. శ్లో॥ అవైష్ణవాస్తు యే విపాః
చండాలా అధమా స్మృతాః
తేషాం సంబాషణం స్వర్గం
ప్రమాదే నాపి వర్జయేత్॥

181. చక్రాంగకనము లేని విపులు, చండా
లులు, అధములు, వారితో మాట్లాడుట
పారిని తాకుట ప్రమాదము గానైనను
జేయరాదు.

182. శ్రీ వైఖానసే మరీచిప్రోక్తనంద
సంహితాయామ్.

182. శ్రీ వైఖానసాగమమున మరీచిప్రోక్త
వగు అనందసంహితలో

,, యాగే దానే జపే హోమే,
స్వాధ్యాయే పితృకర్మణి
తప్తముద్రాం వినా కుర్యాత్
సర్వం భవతి నిష్ఫలమ్॥
తస్మా తనిర్వ ప్రయత్నేన,
మంత్రవి త్తప్తముద్రితః॥

తప్త చక్రాంగకనము లేక చేయుయాగము,
దానము, జపము, హోమము, స్వాధ్యాయము,
పితృతర్పణము. శ్రాద్ధము మొదలగు కర్మ
లన్నియు నిష్ఫలములు, అందువలన ప్రయ
త్నము జేసియైనను మంత్రవేత్త తప్త
చక్రాంగితుడు గావలెను.

కొన్ని చంద్రాంగక నిషేధక ప్రమాణములు

183. వామన పురాణే

,, బ్రాహ్మణా యది మూఢాత్మా
తాపయే ద్వహ్ని ముద్రయా
కర్మార్హో న భవే దత్ర
స వై పాషండసంజ్ఞితః॥

183. వామనపురాణమున.

బ్రాహ్మణుడు మూఢాత్ముడై, చక్రాంగ
కనముకంటె అతిరిక్తమైన అగ్నిముద్రచే, తాప
ముజేసికొన్నచో, కర్మార్హుడుగాడు పాషండు
డనిపించుకొనును.

184. నారదీయే.

,, బ్రాహ్మణస్య తను రేయా,
సర్వ వేదమయీ యతః॥

184. నారదసంహితలో

బ్రాహ్మణుని శరీరము సర్వవేదమయము
చక్రాంగకనమున గాక మరొక విధముగ

సా చేత్సంతాపితా యేన,
కిం వశ్యోమి మహైనసః

దానిని తపింపజేసినచో కలుగుపాపముల
నేమని చెప్పగలను.

185. ,, చక్రాంకిత తానూ రాజన్,
తథా లింగాంకితోపి వా
జపే చ్చ పౌరుషం సూక్తం
అన్యథా రౌరవం వ్రజేత్॥

185. ఓరాజా! అవైదికవిధానముగ చక్రాం
కితుడు గాని, లింగాంకితుడు గాని అయిన
వాడు పురుషసూక్తమును జపించవలెను.
లేనిచో రౌరవము నొందును.

186 లింగపురాణే.

186. లింగపురాణమున.

१. చక్రం శంఖం తాపయిత్వా,
యస్య దేహః ప్రతప్యతే
స జీవ త్కృణవ స్త్యాజ్యః
సర్వకర్మ బహిష్కృతః॥

ఇనుము - మట్టి మున్నగు నిషిద్ధమైనవానిచే
శంఖచక్రములను తపింపజేసి యెవని శరీ
రము తపింపబడునో వాడు జీవచ్ఛవము
వలె త్యాజ్యుడు, ఏకర్మకును పనికిరాడు.

187. ఆదిత్యపురాణే.

187. ఆదిత్యపురాణమున.

१. బ్రాహ్మణో యది లోభేన
కుర్యా ద్వై దగ్ధముద్రికాః
తస్య దర్శన మాత్రేణ
కుర్యా త్సూర్యావలోకనమ్॥

బ్రాహ్మణు లోభముచే తప్తముద్రను ధరిం
చినచో వానిని జూచినవెంటనే సూర్యుని
జూడవలెను

187. దేవల స్మృతౌ.

188. దేవలస్మృతియందు

,, చక్రాంకిత తనూ రాజన్
తథా లింగాంకితో పివా
ఏతై రావేష్టితా పంక్తిః
పాపదా సర్వదా నృణామ్॥

ఓరాజా మోసబుద్ధితో చక్రాంకితులైన
వారు గాని లింగాంకితులైనవారు గాని,
పంక్తిలో నున్నచో ఆ పంక్తిమానవులకు
పాపదాయి యగును.

189. ,, ఏతేషా మన్నభు గ్విప్రః
పాపమేవ సమాశ్రయేత్

189. వీరియన్నమును దిను విప్రుడు పాపము
నే బొందును. ఒకచోట భోజనముజేసినచో

ఏకత్ర భోజనే రాజః
చాంద్రాయణ మథాచరేత్॥

చాంద్రాయణమును చేయవలెను.

ఇట్లుకొన్ని తప్త చక్రాంకనమును నిషేధించు వాక్యము లున్నను, అవి విధివిహితమగు చక్రాంకనమును నిషేధించుటకు బయలుదేరినవిగావు. మోసబుద్ధితోగాని ధనాది ఆశతోగాని విధివిహితముగ గాని చక్రాంకితులైన వారిని గురించి మాత్రమే తెలుపుచున్నవిగానయి ట్టివాక్యములు విధ్యుక్తముగను మోక్షేచ్ఛ చేతను జరుగు చక్రాంకనమును నిషేధించుట లేదు.

190 విష్ణుస్మృతి

శ్లో॥ శంఖచక్రం మృదాయస్తు
కుర్యాత్తప్తాయ సేనవా
స శూద్రవద్భూషార్కః
సర్వస్మాద్విజకర్మణః

190. విష్ణుస్మృతిలో

మట్టితో గాని, ఇనుముతోగాని, చేయించిన శంఖచక్రములచే, సంస్కారము చేసికొను వాడు శూద్రునివలె, సర్వకర్మలనుండియు బహిష్కరింపదగినవాడు. అని అనైదిక విధానమును మాత్రమే నిషేధించుచున్నవిగాని నైదిక విధిని ననుసరించిజరుగు తప్త చక్రాంకనమును ఎవరును ఏవాక్యములును ఎంతమాత్రమును నిషేధించుటలేదు.

శిల్పిశాస్త్రమందు

„ శంఖచక్రార్థ వృపుండ్రాచీ
ధారయేత్ బ్రాహ్మణ స్సదా
శాస్త్రాది సర్వకర్మార్థ
మిత్యుక్తం మునిపుష్కవైః.

„ దక్షిణే తు భుజే విప్రో
బిభృయా ద్వై సుదర్శనమ్

శిల్పిశాస్త్రమన

శంఖచక్రములు, ఊర్ధ్వపుండ్రములును సర్వదాధరించునట్టి బ్రాహ్మణుడే శాస్త్రాది సమస్త కర్మలకును అర్హుడగుచున్నాడని మునిపుంగవులు తెలుపుచున్నారు.

విప్రులైనవారు దక్షిణభూమువున సుదర్శన చక్రమును ధరించవలెననియును లలాట

ఊర్ధ్వపుండ్రం తు విప్రాణాం
సతతం శ్రుతి చోదితం.

మున విధ్యుక్తరీతిగ ఊర్ధ్వపుండ్రమును
ఎల్లపుడును ధరించవలెననియు శ్రుతులు
తెలుపుచున్నవి.

పద్మసూరాణే.

శో॥ ప్లేచ్చదేశే శుభే వాపి
చక్రాంకో యత్ర తిష్ఠతి
యోజనాని తథా త్రీణి
మమ క్షేత్రం వసుంధరే.

పద్మసూరాణమున

ఓ భూదేవి, నా చక్రముచే నంకితుడైన
నాడు ఏదేశమందు వసించునో, అట్టి
ప్లేచ్చులుండు దేశమే గాని లేక శుభప్రదే
శమే గాని, అట్టిది చూడుమోజనముల
వరకు నాక్షేత్రమే యని తెలుసుకొనుము.

„ అన్యం దేవం పరశ్చేగ
వదం త్యజ్ఞాన మోహితాః
నారాయణా జ్ఞగన్నాథాత్
తే వై పాషండిన స్స్మృతాః.

నారాయణుడే జగన్నాథుడు. ఇందులకు
విరుద్ధముగా తదితర దేవతలనును దేవులుగా
ఎవరైతే అజ్ఞానమోహితులై చెప్పదునో
అట్టివారే పాపండులనబడుదురు.

„ శంఖచక్రోర్ధ్వ పుండ్రాది
చిహ్నైః ప్రియతమైర్హరేః
గర్హితా యే ద్విజాదేవి
తే వై పాషండిన స్స్మృతాః.

ఓ భూదేవి, శ్రీహరికి శంఖ-చక్ర-ఊర్ధ్వ
పుండ్రాది చిహ్నములు ప్రియతమములై
నవి వానిని నిందించువారు ద్విజులైనను
కూడ పాపండులనియే జెప్పబడుదురు.

„ ఏవ ముక్త్యా విధాతారం
దేవదేవో హరిః పితా
స్వచక్రేణాంక యిత్వా తం
తస్య మంత్ర మదా తస్వయం.

దేవదేవుడును, లండియునగు శ్రీహరి
చతుర్ముఖ బ్రహ్మను గూర్చియులులపలికి
పిమ్మట అతనికి తనచక్రముచే ముద్రానుంచి
తానే స్వయముగ మంత్ర ముపదేశించెను.

„ సర్వలోకేశ్వరో దేవో
బ్రహ్మ మమ పితా ప్రభుః
మమాపి విధివన్మంత్రం
ప్రపదే మునిసత్తమాః.

ఓ మునిపుంగవులారా!
సర్వలోకేశ్వరుడును, దేవుడును, తండ్రియు
ప్రభువునగు బ్రహ్మ నాకును కూడ విధ్యు
క్తముగ మంత్రము నుపదేశించెను.

శ్లో॥ తస్మా ద్యాయం మునిశ్రేష్ఠాః
ధారయధ్వం సుదర్శనం
అహం చ ఋషయ స్సర్వే
హ్యగస్త్యాతిమునీశ్వరాః
సర్వేదేహవిశుద్ధ్యర్థం
ధారయామ సుదర్శనం

,, సుదర్శనే నాంకితబాహుమూలాః
తథోర్ధ్వపుండ్రాంకితసర్వగాత్రాః
మాలారవిందాక్షధరా శ్చ శుద్ధాః
రక్షంతి లోకాన్ దురితాఘసంచయాత్

,, అచక్రధారీ యో విప్రః
శ్రుతి - స్మృతి - సమన్వితః
త్యజే చ్చండాలభాండస్త
సుధావద్దూష్యతే సదా.

పాంచరాలై,

, తాపాదివంచనస్కారాః
ప్రపన్నస్య విశేషతః
ప్రపత్యంగాని విజ్ఞేయాః
వశిష్టాద్యై శ్చ యోగిభిః

,, సర్వదార్తప్రపన్నానాం
దృష్టానాం వేదమార్గితాం
దేవాదీనాం ఋషీణాం చ
భవే త్సత్యం చతుర్ముఖ.

ఓ మునిశ్రేష్ఠులారా, గావున మీరు కూడ
సుదర్శన చక్రమును ధరింపుడు నేను, ఋషు
లందరును, అగస్త్యుడు, అత్రిమున్నగు ముని
శ్వరులున్న అందరము దేహపరిశుద్ధి నిమి
త్తమై సుదర్శనచక్రమును ధరించు
చున్నాము.

ఎవరైతే సుదర్శన చక్రముచే చిహ్నితమైన
భుజముల కలిగియున్నారో మరియు శరీర
మందంతటను ఊర్ధ్వపుండ్రముల ధరించు
చున్నారో, పద్మ - శులసీ పూసలమాలి
కల ధరించుచున్నారో అట్టివారుపాపపురాశి
నుండి లోకమును రక్షించుచున్నారు.

ఎవడైతే విప్పుడై, వేద-వేదాంగవేత్తయై
కూడ చక్రాంగితుడుగాకయుండునో అట్టి
వాడు చండాలుని భౌండమునందున్న
అమృతమువలె ఎప్పటికిని దూష్యుడే యగు
చున్నాడు

పాంచరాలత్రమునందు

ప్రపన్నుడైనవానికి తత్వ చక్రాంగనము ఊర్ధ్వ
పుండ్రము - దాస్యనామము - అష్టాక్షరి
మంత్రోపదేశము - తిరు వా రా ధ న ము
తప్పకయుండవలెనని వశిష్టాదులచే తెలుప
బడినవి.

ఓ చతుర్ముఖుడా, వేదమార్గాను వర్తను
లగు అర్తప్రశన్నులకును, దృష్ట ప్రపన్ను
లకును, దేవాదులకును, ఋషులకును,

శ్లో॥ వైఖానస ద్విజానాం చ
కు య తస్య త్వం చతుర్ముఖ
విష్ణుపూజాది సిద్ధ్యర్థం
పంచసంస్కార ముత్తమం.

వైఖానస ద్విజులకును, విష్ణుపూజాదులు
సిద్ధించుటకు పంచసంస్కారములు
నిజముగ ఉత్తమములైనవిగాన తప్పక
వాటిని పొందవలసినది.

పరాశర సంహిత - విష్ణుపరమహర్షే 4 అధ్యాయే

పరాశర సంహితలో - విష్ణుపరమహర్షమందు

,, అనంతో వైనలేయ శ్చ
రథా వైఖానసాదయః
ఏతే ప్రవృత్తి నిష్ఠాశ్చ
పంచసంస్కార సంయుతాః.

అనంతులు - గరుడాద్వాస్థ - అనిధిముగ్ధ
వైఖానసులు మున్నగు వారందరును ప్రవృత్తి
నిష్ఠులే. పంచసంస్కారసంపన్నులే అయి
యున్నారు.

(3 అధ్యాయే)

శ్లో॥ అనంకిత స్తు యో మోహాత్
కామాన్మోక్షార్థ మాదరాత్
అర్చయే న్మాం దేదయుక్తం
స చండాలో భవేద్భవం.

చక్రాంకితుడు గాకుండుగా మోహము వలన
గాని కామము వలనగాని మోక్షము నిమిత్తమై
నన్ను వైదికముగనే అర్చించినను, అట్టి
వాడు నిశ్చయముగ నింగుడే యగు
చున్నాడు.

శ్లో॥ స చ దేవలకో నామ
సర్వకర్మ - బహిష్కృతః
స యాతి నరకం మోరం
తస్మాయుశ్శీర్ష నశ్యతే.

అట్టివాడు దేవలకుడనబడును ఎట్టి కర్మకూను
అర్హతలేనివాడగును. ఘోర నరకమును
పొందును. అట్టివాని ఆచువు, సంపదయు,
నశించును.

,, పుత్రోత్పత్తి - ముహూర్తం వై
బ్రాహ్మణా స్పర్ద్ధిజాతయః
తాపసంస్కారవిధినా
శంఖచక్రిం సదా కుచిం

బ్రాహ్మణులైన ద్విజులు పుత్రులు జనించి
నగుడు, సదా శుచిర్భూతములై యుండు
శింఖ చక్రములను తాపసంస్కారవిధినను
సరించి లఘువుగ తప్తమాల గావించి.

,, కృత్వా తప్తం లముతరం
సార్ధకం శ్వేత మృతస్నయా

సిల్లవానికి లఘువుగ ముద్రింపించవలయును.
పిమ్మట తడిశ్వేతమృత్తికచే (చిగురుచే)

ఊర్ధ్వపుండ్రం తథా కృత్వా
జాతకర్మ సమాచరేత్.

శ్లో॥ మౌంజీబంధనకాలే తు
పంచసంస్కారమార్గతః
కుర్యాద్గురు పితా వాధ
తప్త చక్రాది ధారణమ్.

,, ద్విజ కర్మాది సిద్ధ్యర్థం
విష్ణుసాయుజ్య హేతవే॥

పక్షే

,, అర్చనం మంత్రోపనం
యాగం యోగ మధాత్మనః
నామ సంకీర్తనం సేవా
తచ్ఛిహ్నైరంకనం తథా.

,, తదీయారాధనం ధ్యానం
నవధా తస్య తే శుభే
నవకర్మ విధానేజ్యా
విష్కస్య సతతం స్మృతం.

,, ఉపవీతం శిఖాబంధం
ఊర్ధ్వపుండ్రం తదైవ చ
చక్రలాంఛనహీనస్య
విప్రస్య విఫలం భవేత్.

ఊర్ధ్వపుండ్రమును ధరింపజేసి జాతకర్మను
జరుపవలయును.

పిల్లవాని ఉపనయనకాలమునందు మౌంజీ
బంధనానంతరమున గురువుగాని తండ్రిగాని
పంచసంస్కార విధానముగ తప్తచక్రాం
కన మొనరింపవలెను.

దానివలనమాత్రమే ద్విజకర్మాదులు సిద్ధిం
చును. శరీరవియోగాననంతరమున శ్రీ విష్ణు
సాయుజ్యము లభించగలదు.

పద్మపురాణమునందు

శ్రీవిష్ణుమూర్తియొక్క అర్చనము, ఆయన
యొక్క మంత్రమును పఠించుట, ఆయన
యొక్క ఆరాధనా రూపయాగము, ఆయన
యొక్క ఉపాసనము, ఆయనయొక్క నామ
సంకీర్తనము, ఆయనయొక్క కైంకర్యము,
ఆయనయొక్క అసాధారణచిహ్నములైన
శంఖ చక్రముల ధారణము, ఆయనయొక్క
భక్తులయొక్క ఆరాధనము,

ఆయనయొక్కధ్యానము అనునవి తొమ్మిది
యు తొమ్మిదివిధానములైన సంతతకైంకర్య
ములుగ విపులముగా విధింపబడి యున్నవి.

ఉపవీతముగాని శిఖాబంధముగాని, ఊర్ధ్వ
పుండ్రముగాని చక్రలాంఛన విహీనుడైన
విపులము విఫలమే యగుచున్నది.

పాద్యే.

„ వినా యజ్ఞోపవీతేన
వినా చక్రస్య ధారణాత్
వినా ద్వయేన యో విహః
చండాలత్వ మవాప్నుయాత్.

వృద్ధపరాశరస్మృతౌ,

„ దక్షిణే తు భుజే విహృ
బిభృయాద్వై సుదర్శనమ్
సవ్యే తు శంఖం బిభృయాత్
ఇతి ఒర్హ్యవిదో విదుః.

వైఖానసాగమే - పార్థసమయే.

„ సూత్రం వై దానసం వందే
భగవత్కర్మ సూచితమ్
నారాయణః పితా యస్య
యస్య మాతా హరేఃప్రియా
భృగ్వాది మునయ శ్శిష్యాః
తస్మై శ్రీవిమనసే నమః

శంఖచక్రధరం దివ్యం
శుద్ధజాంబూనదప్రదం
కర్మారంభం కరిష్యామి
నత్వా విమనసం మునిమ్॥

పద్మపురాణమందు

యజ్ఞోపవీతము లేకపోయినను, చక్రధార
ణము లేకపోయినను, ద్వయమంతోష్ఠ
దేశము లేకపోయినను విపుడు వ్యర్థుడే
యగుచున్నాడు.

వృద్ధపరాశరస్మృతియందు

విపుడైనవాడు తప్పక దక్షిణభుజమునందు
సుదర్శనచక్రచిహ్నమును, ఎడమభుజము
నందు శంఖ చిహ్నమును ధరించవలయు
నని బ్రహ్మవేత్తలు తెలుపుచున్నారు.

వైఖానసాగమమున - వ్రాద్ధసమయమున.

భగవంతుని యారాధనను సూచించునట్టి
వైఖానస సూత్రమునకు నమస్కారము.
అట్టి సూత్రకారుడై, శ్రీమన్నారాయణుని
కుమారుడై, శ్రీ లక్ష్మీ దేవి పుత్రుడై
భృగ్వాది మునులయారాధ్యుడైన శ్రీ విఖ
నమునికి నమస్కారము.

శంఖచక్ర భారుడైన, ప్రకాశవంతుడైన
మేలిమి బంగారువర్ణుడైన శ్రీవిఖనమునికి
నమస్కరించి శ్రీభగవదారాధనమును
ప్రారంభించుచున్నాను.

స్కందపురాణే.

స్కందపురాణమున

పూయూ సనత్కుమార సంవాదే
త్కుమారః.

పన పూయూ సనత్కుమార సంవాదమున
సనత్కుమారుడు డిటుల తెలిపెను.

శ్లో॥ వృత్రేణ విజితా స్సర్వే
పురాదేవా స్సదానవాః
బ్రహ్మాదయో గతాః భూవ
శంకర ప్రముఖాస్తతః.
త్రాహిత్రాహి జగన్నాథ
వృత్రేణ విజితా వయం

పూర్వకాలమున సమస్త దేవతలును
ధానిపులతీ కూడ వృత్రాసురునిచే జయిం
పబడిరి. అపుడు ఓ రాజా బ్రహ్మాదులును,
శంకర ప్రముఖులును శ్రీమహావిష్ణువువద్దకు
వెళ్లి ఓ జగన్నాథ! మేమందరము వృత్రా
సురునిచే ఓడింపబడితిమి “మమ్ములను
కాపాడుము. మమ్ములనుకాపాడుము” అని
ప్రార్థించిరి.

శ్రీ భగవాన్ వాచ

అపుడు భగవంతు డిటులపలికెను.

,, మదాయుధాని దేహేషు
లాంఛయిత్యా సురోత్తమాః
యుధ్యతాం సమరే దైత్యా
మత్ప్రసాదేన భూయసా.

ఓ దేవతలారా! నాయొక్క శంఖ - చక్రా
యుధములను మీరు మీదేహములయందు
ముద్రింపజేసుకొని యుద్ధమాచరింపుడు,
నా యొక్క యనుగ్రహవిశేషముచే యుద్ధ
మునందు రాక్షసులు, నా యాయుధములచే
చిహ్నితులైన మిమ్ములను జూచి నాశనము
ను జెందగలరు.

,, మదాయుధాంతికా దృష్ట్వా
భవత స్సురశత్రవః
క్షయం యాస్యంతి సమరే
మత్ప్రసాదా తురేశ్వరాః.

బ్రహ్మ రుద్రుడు మున్నగు దేవతలందరును
శ్రీమన్నారాయణునికి సాష్టంగప్రణామము
లాచరించి ఆ య స యాజ్ఞానుసాగముగ
శంఖ చక్ర లాంఛనములై యుద్ధమున నృత్రా
సురుని నాశించి సంతోషముతో స్వస్థానా
మును పొందిరి

.. ప్రణమ్య దంశవ ద్భూమౌ
బ్రహ్మరుద్రపురోగమాః
హత్వా వృత్రం గతా దేవాః
స్వస్థానం చ ముదాన్వితాః.

హరితస్మృతౌ

శ్లో॥ దీక్షితః పంచసంస్కారైః
మంత్రరత్న - పరిగ్రహః
స ఏవ బ్రాహ్మణో లోకే
దేవానా మపి వందితః.

„ బ్రాహ్మణః క్షత్రియా వైశ్యాః
శూద్ర శ్చ శ్రద్ధయాన్వితః
చక్రం చ పాంచజన్యం చ
బిభృయా దగ్నిసంయుతం.

„ అచక్రధారిణో విప్రాః
సర్వకర్మసు గర్హితాః
అవైష్ణవత్వ మాపన్నాః
నరకం యాంతి నిశ్చయం.

వ్యాసస్మృతౌ

„ యజ్ఞోచనం తపోహోమ
భోజనం పితృతర్పణం
చక్రలాంఛన హీనస్య
విప్రస్య విపలం భవేత్.

„ అచక్రధారిణం విప్రం
య శ్రాద్ధే భోజయిష్యతి
రేతో మూత్ర పురీషాది
స పితృభ్యః ప్రయచ్ఛతి.

హరితస్మృతియందు

తాప పుండ్రం తథానామ మంత్రోయాగశ్చ
యను పంచసంస్కారములచే దీక్షితుడై
మంత్రరత్నము నుపదేశము నొందినవాడు
మాత్రమే లోకములో బ్రాహ్మణుడనబడ
జాలును దేవతలకు కూడ నమస్కారార్హు
డగును

బ్రాహ్మణుడే గాని, క్షత్రియుడేగాని, వైశ్యు
డేగాని శూద్రుడే గాని, అగ్నియంగు
తత్వము గావింపబడి, శంఖ - చక్రములను
ధరించవలసినది

శంఖచక్రముల ధరించనట్టి విప్రుడు ఏర్పడ
కును పనికిరాడు- అట్టివాడు అవైష్ణవుడే
యగుచున్నాడు. తప్పక నీచగతికి పొంద
గలడు.

వ్యాసస్మృతియందు

యజ్ఞము - గానము - తపస్సు - హోమము
భోజనము - పితృతర్పణము - ఇవి చక్ర
లాంచితుడుగా నట్టి విప్రునికి ఫలింపజూను

చక్రధారిగాని విప్రుని ఎవడు పితృశ్రాద్ధ
మున భుజింపజేయునో అట్టివాడు పితృదేవ
తలను సక్రమముగ నారాధించినట్టివాడు
కాజాలడు.

శ్లో॥ తస్మా చ్చక్రం విధానేన

తప్తం వై ధారయే ద్ద్విజః.

„ దృతోర్ధ్వపుండ్రః కృతచక్రధారి
విష్ణుం పరం ధ్యాయతి యో మహత్మా
స్వరేణ మంత్రేణ సదా హృది స్థితం
వరాత్పరం యన్మహతో మహాంతం

„ శంఖచక్రోర్ధ్వ పుండ్రాదీన్
ధారయే ద్రాభహ్మణ స్సదా
శ్రాద్ధాది సర్వకర్మార్హః
ఇత్యుక్తం కిమతః పరం.

„ తదావ్రభృతి దేవాద్యః
సర్వేదేవా స్సవాసవాః
ఋషయ సిద్ధగంధర్వాః
పాతాళే పన్నగేశ్వరాః

„ వహ్నిస్తప్తం హరే శ్చక్రమ్
శంఖం చైవ విధానతః
ధారయంతి ముదాయుక్తాః
శత్రో ర్ద్విజయకాంక్షిణః.

„ తస్మా త్వ మపి రాజేంద్ర
కురు కృష్ణాయుధాంకితమ్
స్వదేహం నిజసజ్గామే
హ్యజేయ స్త్వం భవిష్యసి
కృష్ణచక్రాజ్జితో భూత్వా
సజ్గామం ప్రవిశేద్యది
విజిత్య చరిపూన్ సర్వాన్
స్వదేశం ప్రాప్నుతే సృహః.

కావున ద్విజుడు యథావిధిగ తత్తమైన
చక్రమును ధరించవలయును.

ఊర్ధ్వపుండ్రధారియై, శంఖచక్రబాంధి
తుడై, ఎల్లపుడును హృదయముననే యుండు
పరాత్పరుడైన మహామహుడైన శ్రీ మహా
విష్ణువు నెవడైతే ధ్యానము చేయునో అట్టి
నాడే మహాత్ముడగుచున్నాడు.

శంఖచక్రములు- ఊర్ధ్వపుండ్రములు సదా
ధరించియుండు బ్రాహ్మణుడు మాత్రమే
సర్వకర్మార్హుడగుచున్నాడని చెప్పబడుచు
న్నది. ఇంతకంటెను వేరెయ్యసాయములేదు.

అప్పటినుండియును దేవేంద్రుడుతోఁజూ
ప్రధానులగు దేవతలందరును, ఋషులును,
సిద్ధులును, గంధర్వులును, పాతాళమందలి
పన్నగేశ్వరులును.

అగ్నియందు తప్తమును గావింపబడిన శ్రీ
విష్ణుచిహ్నముగు చక్రమును, శంఖమును,
యథావిధిగ సంతోషముతో కూడుకున్న
వారలై, శత్రువుల గొంతు విజయమును
కాంక్షించుచున్నవారలై ధరించుచున్నారు

కావున ఓ రాజేంద్ర! నీవుకూడ శ్రీకృష్ణా
యుధములగు శంఖ చక్రములచే చిహ్నితు
డవు కావలసినది.

ఓ రాజా! నీవుకూడా శ్రీకృష్ణచిహ్నములగు
శంఖ చక్రములను నీ దేహమున ధరించి
నచో నీవు అజేయుడవై సమస్త శత్రువు
లను జయించి స్వదేశమును పొందగలవు.

ప్రశోత్తరఖండే.

శ్లో॥ విధినా శంఖచక్రాది
దారణం చోర్ధ్వపుండ్రకమ్
ఉపవీతం శిఖాబంధమ్
పీవ్రస్య సతతం స్మృతమ్.
,, చక్ర - లాంఛన హీనస్య
ద్విజత్వం నిష్ఫలం భవేత్.

పాంచరాత్రే.

,, వైష్ణవత్వస్య సిద్ధ్యర్థం
జ్ఞానసిద్ధ్యై విశేషతః
ప్రతపే చ్చక్రచక్రాభ్యాం.
హుత్వాహోమం విధానతః.
అన్యై ర్నదావయేద్ధాత్రం
బ్రాహ్మణో హరిలాంఛనైః

బ్రహ్మ.

లహం చ ఋషయ స్సర్వే
హ్యగస్త్యాత్రి మునీశ్వరాః
సర్వే దేహవిశుద్ధ్యర్థమ్
ధారయామ సుదర్శనమ్.

చక్రాంకితధుతా స్సర్వే
ప్రహ్లాదేన ధృవేణ ద
విభీషణేన బలినా
రుక్మాంగద శుకేన చ.

,, మాంధాత్రాంబరీషేణ
మార్కండేయ ముఖైర్బుధైః.

ప్రశోత్తరఖండమునందు.

విధ్యుక్తముగ శంఖ చక్రాదులను ధరించు
టయును, ఊర్ధ్వపుండ్రమును, ఉపవీత
మును, శిఖాబంధమును విపునికి ఎల్లపు
డును యుండవలయును. చక్రలాంఛనవిహీ
నుడైనవానికి ద్విజత్వము నిష్ఫలమగు
చున్నది.

పాంచరాత్రమున.

వైష్ణవత్వసిద్ధికొరకును, విశేషించి జ్ఞానసిద్ధి
కొరకును, యథావిధిగ అగ్నియందు హోమ
మాచరించి, అంగు తప్తమాచరించిన
శంఖచక్రములచే బాహువులయందు అంకన
మాచరింపవలెను.
విష్ణువుయొక్క ఇతరచిహ్నములు దేనిచేతను
శరీరమున తాపసంస్కారమాచరించరాదు

బ్రహ్మపురాణమున.

బ్రహ్మ యిటుల తెలిపెను. గేనును, అగ
స్త్యును, అత్రిమునీశ్వరును మున్నగు ఋషు
లందరును కూడ దేహపరిశుద్ధికొరకై సుద
ర్శనమును ధరించుచున్నాము

ప్రహ్లాదునిచేతను, ధృవునిచేతను, విభీష
ణునిచేతను, బలిచేతను, రుక్మాంగదునిచేతను
శుకునిచేతను, మాంధాత్రచేతను, అంబరీషుని
చేతను, మార్కండేయునిచేతను, ఇంకను
ముఖ్యులగు పెద్దలచేతను, భుజములయందు
చక్రాంకనము లాచరింపబడియున్నవి.

రహస్యామాయగ్రాహకే.

శ్లో॥ తదా విష్ణుర్లక్ష్యే
 శ్రీమద్వయ ముపదిదేశ
 దేవీచేమాం బ్రహ్మవిద్యాం
 సాంగాం సరహస్యాం
 విష్వక్సేనా యోపదిదేశ
 విష్వక్సేనోఽమృతతీర్థే
 ఐరమ్మదీయే తటాకే
 సోమవసనాఖ్యాశ్వత్త
 చ్చాయాయాం వైనతేయో
 పహృతాం శ్వేతాం మృతాన్నిం
 శంఖచక్రార్ధ్యపుండ్రం
 దాస్యోమంత్రోయాగం చేతి
 పారమైకాంతికాః ధర్మాన్
 బ్రహ్మణం ధారయన్
 బ్రహ్మ సనత్కుమారం
 సనత్కుమారేణ నారదః
 నారదో వ్యాసం వ్యాసోబ్రుహత్సేనం
 శుకంచేతి బృద ముపనిషద్వై.

రహస్యామాయగ్రాహకమునందు.

శ్రీ వైకుంఠమున శ్రీమహావిష్ణువు లక్ష్మీ
 కొరకు శ్రీమద్వయ మంత్రము నుపదేశించెను, ఆమె ఈ బ్రహ్మవిద్యను అంగము
 లతో గహస్య విషయములతో కూడను, విష్వక్సేనుల కొరకు ఉపదేశించెను. విష్వక్సేనులు అమృతతీర్థమున ఐరమ్మదీయమను
 తటాకమున సోమవసనమను పేరుగల అశ్వత్థఛాయయందు వైనతేయులచేత గొని
 రాబడిన శ్వేత మృత్తికచేత ఊర్ధ్వపుండ్రమును, శంఖచక్రలాంఛనములను, దాస్య
 నామమును, ద్వయమంత్రమును, తిరువా
 రాధనమును పరమైకాంతి లక్షణములగు
 ఈ పంచ సంస్కారములను చతుర్ముఖ
 బ్రహ్మ కనుగ్రహించెను. పిమ్మట బ్రహ్మ
 సనత్కుమారునికిని సనత్కుమారుడు
 నారదునకును, నారదుడు వ్యాసునకును,
 వ్యాసుడు బుర్రహత్సేనునకును, శుకునకును
 దీని ననుగ్రహించెను.

ఈ చక్రాంకణములన్నిటిని పారకుల సౌకర్యార్థమై ఉపన్యాస భూషణ బిరుదాంకితులైన శ్రీమత్తిరుమల కారడ్యూరు విద్వాన్ రామానుజాచార్యులవారిచే ఉదాహరణములతో శ్లోక రూపముగ సంగ్రహింపబడి సుదర్శనవైభవమును పేరుతో ప్రకటింపబడెను. ఆ శ్లోకములు కొన్ని యిచ్చట తాత్పర్యముతో ప్రచురింపబడుచున్నవి —

సు ద ర్శ న వై భ వ ము

1. సుదర్శన సముద్రాజ్ఞ
ధారణం శుక్రిచోదితమ్।
అతిష్టతనో రిత్వాది
శ్రుతి ర్యజుషి సూచ్యతే॥
- 2 తస్యాం శుక్రా తనో రర్చః
ఉపబ్రంహణతో భుజః।
ఇద్వహంత ఇతి శుక్రా
తదజ్ఞధరణం భుజే॥
- 3 పవిత్రంత ఇతి శుక్రాః
వినియోగోఽన్యదాకృతః।
కథం సుదర్శన జ్ఞస్య।
ధారణేఽసౌ నియుజ్యతే॥
- 4 అన్యత్ర వినియంతైం హి
'గంధ ద్వారేతి' చ శ్రుతిమ్।
వినియుజ్ఞన్తి దానే తు
చందన స్య చ వైదికాః॥
- 5 అవ్యక్తోపనిషత్ప్రాతే
సుదర్శన సుదారణమ్।
బ్రహ్మ సుదర్శనే నేర్ద్రం
సచ్చక్రేజ్జీవ మిత్యహం॥
- 1 చక్రాంకణము పేదమునందు విధింపబడినది.
'అతిష్టతనో'రనెడు వాక్యము యజుర్వేద
మునగాననగును.
- 2 ఆ వేదవాక్యమునందలి తను శబ్దమునకుప
బ్రంహణ వాక్యాధారమున భుజమని యర్థ
మును జెప్పవలెను 'ఇద్వహంత' యనెడు
శ్రుతివాక్యము చేతనుకూడ ఆ చక్రాంక
ణముభుజమునం దేయనిస్ఫుటమగుచున్నది.
- 3 'పవిత్రంతే' యనెడు శుక్రివాక్యము మరి
యొక కర్మయందు వినియోగింప బడుచు
న్నదే చక్రాంకణవిషయమున దీనికి విని
యోగమెట్లనిన?
- 4 ఇతరత్ర వినియోగింపబడు "గంధద్వార"
యనెను శుక్రినివైదికులు చంద-మొసంగు
టలో సుపయోగించుచున్నారగుదా! యట్లే
యిదియును
- 5 బ్రహ్మయును దేవేంద్రుని గూడ చక్రాంకి
తుని గావించెనుగాన యెల్లరును చక్రాంకి
తులు కావలెనని అవ్యక్తోపనిషత్తు చెప్పుచు
న్నది.

- 6 ఇద్దం తు శ్రుతయశ్చాన్యాః
చక్రాజ్జన విసిం ప్రతి
బ్రువతే శ్రుతి కర్తారః
శాణ్డీల్యాద్యా మహర్షయః॥
- 7 బృహస్పతి రపి బ్రూతే
స్వస్మృతా జనితం సుతమ్.
హేమ సౌదర్శనాకార
చిహ్నితం కారయే త్వితి॥
8. పశు పుత్రాచికం సర్వం
గృహ్కోవకరణాని చ।
అజ్కయే చ్చజ్జ చక్రాన్యా
మితి శాణ్డీల్య సుస్మృతం॥
- 9 చరణేన పవిత్రేణ
చమూషశ్చేన్యేన తోఽపివా।
వైష్ణవీభి శ్చ ఋగ్వి శ్చ
చక్రేష్టిం కారయే త్వితి॥
- 10 వైఖానసే కాశ్యప స్తు
బ్రూతే చక్రాజ్జన క్రమమ్
నిస్సంశయం విశేషేణ
శ్రౌత హ్రార్య సమృతమ్॥
- 11 ఏవం శ్రుతిషు సువ్యక్తం
చతు ర్షు స్మృతిషు స్ఫుటం
వైఖానసే పాశ్చ రాత్రే
జ్ఞాయతే చక్ర లాఙ్ఘనమ్॥
- 12 కశ్యపో విఖన శ్విష్యః
తప్త ముద్రా మువాచ సః।
- 6 ఇట్లనేకములగు నితరశ్రుతులున్ను చక్రాం
కనమును విధించుచున్నవని శ్రుతి కర్తలగు
శాండిల్యాది మహర్షులు చెప్పుచున్నారు.
- 7 బృహస్పతియు తానురచించిన ధర్మశాస్త్ర
మున పుట్టిన బిడ్డను సువ్యక్తసుదర్శనముచే
చిహ్నితుని గావించవలెనని సెలవిచ్చెను
- 8 పశుపుత్రాదులను, ఇంటియందు నిత్యము
వాడుకొను వస్తువులనుకూడ శంఖచక్రము
లచే గుర్తించవలెనని శాండిల్యమహర్షి తన
గ్రంథమున నుడివెను
- 9 'చరణం' అను మంత్రముచేగాని 'పవిత్రం'
అను మంత్రముచేగాని 'చమూష'స్సనెడు
మంత్రముచేతనైనచ గాని ఇతర వైష్ణవ
ఋక్కులచేతనుగాని చక్రాంకణమునుజేయ
వలెను
- 10 అని వైఖానసాగమమున కాశ్యప మహర్షి
చక్రాంకన క్రమమునుభోధించెను. కావున
సీ చక్రాంకనము ముఖ్యముగ శ్రుతి స్మృతి
శిష్టాచారసమ్మతమనుట నిస్సంశయము
- 11 ఇట్లు సకల వేదములయందును నాలుగు
స్మృతులయందును వైఖానస పాంచరాత్రా
గమములయందును చక్రాంకణము ప్రమా
ణీకరింపబడుచున్నది.
- 12 విఖనస ఋషిశిష్యుడు కశ్యపమహర్షి. అతడు
తప్త చక్రధారణమును విధించెను కావున

తప్తముద్రా విహీనా యే
తదాజ్ఞోల్లఙ్గి నస్తుతే॥

నట్లు చక్కాంకితులుకానివారు ఆయనయాన
దాటినవారే గదా!

13 భారతం పఞ్చమో వేదః
నానా భాషాను భాషితమ్।
పాఞ్చరాత్రంతు తత్రాస్తే
నారాయణ కృతం స్వయమ్॥

13 అనేక భాషలలో ననువదించబడిన పంచమ
వేదమనంబడు భారతమున నారాయణునిచే
స్వయముగ నుపదేశింపబడినపాంచరాత్రము
గలదు.

14 తస్య ప్రవర్తనే ముఖ్యః
భృగు శ్చాత్రి శ్చ కాశ్యపః।
మరీచి రితి సువ్యక్తః
భారతే భాషితా ఇమే॥

14 అట్టి పాంచరాత్రాగమ ప్రవర్తకులలో
ప్రధానులు భృగు, ఆత్రి, కాశ్యప, మరీచు
లనెడుమహర్షులేయని భారతమునస్పష్టముగ
నుదహరింపబడెను.

15 పాఞ్చరాత్రా గమే ప్లేషః
తప్తముద్రా పిచిత్రమః।
ఆరాధక పరిగ్రాహ్యః
కదితః పరమార్కనా॥

15 ఆ పాంచరాత్రాగమము యందీ తప్త
ముద్రాధారణము అర్చకుల కత్యంతావశ్య
కమని పరమాత్మచే జెప్పబడెను.

16 ప్రవర్తకాస్తు తత్రాపి
తప్తముద్రా విధిం ప్రతి।
భృగ్వ్యాద్యామునయ శ్చాత్రి
కథం తే తన్ని వర్తకాః॥

16 తత్వచింతాశాసన ప్రవర్తకులగు భృగ్వాది
మునపుంగవులే చక్కాంకిణ నివర్తకులెట్లగు
దురు?

17 భీమం ప్రోవాచ హనుమాన్
భారతే వనపర్వజః।
కృతయుగే జనా సుర్వే
కృతలక్షణ లక్షితాః॥

17 భారతమొదలి వనపర్వమున హనుమంతుడు
భీమునితో కృతయుగమున ప్రబలందరును
చక్కాంకితగాతులుగను,

18 నారాయణ స్తేష్విక ఏవ
సర్వైర్దేయః కృతేయుగే
ఏకదేవ సమాయుక్తా
ఏకమర్తా జనా ఇతి॥

18 ఏకైక నారాయణధ్యాన తత్పరులుగను,
ఒకే అష్టాక్షరీ మంత్రమును మాత్రమే
జపించువారుగను ఉండవలసివలెను.

19 భీష్మవర్షణి భీష్మస్తు
కృతలక్షణ మాహచ
సర్వేజనా స్సమభవన్
కృతలక్షణ లక్షితాః
ఇర్యత్ర క్రియయా సర్వే
కృతలక్షణతాయుతాః

20 కేచిద్వదన్తి చాత్మైవ
శూద్రాసున్యః కృతలక్షణాః
హనూమత స్సదుక్త్యా తు
సర్వేచ కృతలక్షణాః

21 సర్వేవర్ణాః కృతయుగే
నారాయణ పరాయణాః
కృతం చ లాఙ్ఘనం యై స్తే
సర్వే చ కృతలక్షణాః
తత్ర త్య కృతశబ్దార్థః
న యుగో భీష్మవాక్యతః

22 ఉచ్చైశ్చర వసోర్లాఙ్ఘః
పాఙ్ఘరాత్రంతు పాలినే
స వసుః పాఙ్ఘరాత్రోక్త
చక్రాఙ్గన పరాయణః

23 అమృరీష శ్చక్రవర్తి
కాశ్యపోక్త్యాతు తత్పరః
తచ్చిహ్నాధారీ తన్మస్త్ర
తన్మక్త్యేక పరాయణః

19 భీష్మ పర్వమునందు భీష్ముడు కృతలక్షణులనగా చక్రాంకణ మనెడు క్రియారూప లక్షణముతో లక్షితులని వివరించెను.

20 కొందరీ ఘట్టమున శూదులుమాత్రమే చక్రాంకితులని యందుగు కాని పై హను మంతుని నాక్లయున 'అందరును కృతలక్షణు'లనుటచే శూదులుమాత్రమే చక్రాంకితులనిచెప్పరాదు

21 కృతయుగమున అన్ని వర్ణములనారును నారాయణపరాయణులనియు, కృతలక్షణులనియు చెప్పబడుటచే చక్రాంకణమనెడు క్రియారూప చిహ్నధారులనియే యధిమని యెఱుంగవలెను అంతియకాని ఇచ్చటి కృత శబ్దమునకు భీష్మవాక్యమునుబట్టి కృతయుగమని యర్థమును జెప్పరాదు.

22 పాంచరాత్రాగమ పరాయణుడగు ఉపరిచర వసుననెడురాజు పాంచరాత్రమునజెప్పబడిన చక్రాంకణపరుడు.

23 అంబరీషుడను మహారాజు కాశ్యపుడుచెప్పినటుల చక్రాంకితుడై, నారాయణాష్టాక్షరీ నిష్ఠాతుడును, నారాయణస్త్రియ భక్తుడును ఆయెను.

24 శుక్లం యజుర్వశిష్టాద్యైః
మునిభిశ్చ హనూమతా
ప్రాదీతం యజ్ఞవల్క్యేన
జనతైః రవిణా పునా.

24 శుక్లయజుర్వేదము వశిష్టాది ఋషిభుంగవు
లచేతను, హనుమంతునిచేతను, యాజ్ఞ
వల్క్యునిచేతను, జనకుడు, సూర్యుడు మొద
లగువారిచేతను పూర్వమాదరముతో ధన్య
యనము గావించబడెను.

25 రామోఽపి భగవాన్ కృష్ణః
తంవేదం సమధీతవాన్
వేదే తస్మిం శ్చతవధే
బ్రాహ్మణం పర్యతే ద్విజైః.

25 శ్రీరామచంద్రుడును, శ్రీకృష్ణపరమాత్మ
యు నీ వేదమునధిగమించిరి. ఆ శుక్లయజు
ర్వేదమందు శతపథ బ్రాహ్మణముకలదు.
దానిని విపులముసంధించుచుండును.

26 తత్ర చక్రబ్రాహ్మణే తు
తత్ప్రచక్రాజ్ఞానం శ్రుతమ్
తత్ప్రచక్రం భుజయుగే
ధార్య మిత్తుచ్ఛతే ముహుః.

26 అందున్న చక్రబ్రాహ్మణమున గెండు
భుజములయందును తత్ప్రచక్రాంకమును
ధరింపవలెనని పెక్కుసారులు తెలుపబడెను

27 తస్య ప్రవర్తకః కణ్వః
రచ్చిచ్ఛో భరతో నృపః.

27 ఆ చక్రబ్రాహ్మణమును ప్రవర్తింపజేసిన
వాడు కణ్వడు, ఆయన శిష్యుడు భరత
మహారాజు.

28 దాష్యస్త్రైః భరతస్యాదౌ
జాతకర్మాది సంస్కర్తైః
కణ్వచ్చకార తత్పుత్రః
చక్రవర్త్య భవర్తతః.

28 దుష్కంతుని కుమారుడగు భరతుని మును
ముందు కణ్వమహర్షి జాతకర్మాదిసంస్కారి
ములను గావించెను కావున గాతడు చక్ర
వర్తియాయెను

29 జాతకర్మాది సంస్కారే
ష్వాదిశబ్దేన భారతే
చక్రాజ్ఞానాది సంస్కారాన్
చకారేతి సతాం మతిః.

29 జాతకర్మాది సంస్కారములనెరు తావుని
అది శబ్దముచే చక్రాంకనాది సంస్కారము
లనుచేయించెనని వ్రాజులందురు

30 తతస్తు చక్రవర్తీనః
బభూవేతి గిరాభవత్

30 అందులకా భరతుడు చక్రవర్తియగుపెనుతో
ప్రసిద్ధికెక్కినను ఆతడు యవరాజుగ నుండ

తపః పరం యావరాజ్యే
ధరతస్యాగ్రతో మహత్
లోకసన్నాదనం దివ్యం
చక్రం ప్రావర్తతేత చ.

గనే లోక విభ్యాతమగు సుదర్శన చక్రమా
తని సముఖముననే సంచరింపదొడంగెను.

31 గ్రాహ్యస్య స్పృహణా ఏవ
న బహిర్లాభానానిచేత్
కర్షం యతే ర్ముణ్డనం చ
కాషాయామ్భరదారణమ్॥

31 సద్గుణములచే గ్రహించవలెనుగాని బాహ్య
చిహ్నాలతో పని యేమియన్నచో సన్యాసికి
గుండు, కాషాయములే!

32 ఆశ్రమా అపి సర్వే చ
లాభ్యదైః కదితా స్మృతౌ.
తథా వైష్ణవ సంస్కారాః
చిహ్నైస్తు కవితాస్మృతౌ

32 బ్రహ్మచర్యాద్యాశ్రమములు నాలుగును
వేరువేరు గుర్తులచేతనే గుర్తించిదగినవని
శాస్త్రకారులు చెప్పినట్లునీ, వీరు వైష్ణవు
లని గుర్తెరుంగుట కీ చక్రాంకణము వైష్ణవ
సంస్కారముగా విధింపబడినది

33 గృహిణీ గుణిణీ గ్రాహ్య
తథా తచ్చిహ్నధారిణీ
గుణా అంతః ప్రీతికరాః
లాభ్యనానిబహిర్తథా,

33 భార్యగుణవంతురాలునుకావలె, గృహిణికి
వలయు గుర్తులు నుండవలె, గుణములు
మనస్సును, గుర్తులు కండ్లనుతృప్తిపరచును

34 హరిద్రాలేపనం సూత్రం
తిలకం కుసుమాని చ
వలయాని సుమణ్శ్శ్యాః
సౌమణ్యస్య సూచకమ్,

34 పసుపూసుకొనుట, మంగళసూత్రమును
ధరించుట బొట్టు, పువ్వులు ముడుచుకొనుట,
చేతికి ముగుగులు మొదలు సీ గుర్తులు ఈమె
సువాసిని యని తెలుపునవి.

35 ఏతేషా మప్యభావేతు
గుణిన్యామపి తత్పతిః
న శృప్యతి తు కుప్యేత
రూపవత్త్యా మపి ప్రియః.

35 ఈ గుర్తులే లేనిచో భార్యయెంతగుణ వంతు
రాలైనను ఎంతరూపవతియైనను భర్త ఎంత
మంచి వాడైనను సంతసింపడు సరిగదా
వైగా కోపించును.

36 ఏవ మేవ భవేద్దేవః
భక్తిమత్యపి వైష్ణవే

36 ఇట్లే భగవంతుడును ఎంతభక్తుడైనను తన
గుర్తులనుధరించనివైష్ణవునంతగ్రహించడు.

స్వలాఙ్ఘనై ర్విహీనేతు
న ప్రీణాతి విశేషతః.

37 తస్మాత్తత్పరమాకార
శఙ్ఖచక్రాది లాఙ్ఘితమ్
భక్తంతు పూజయేన్నిత్యం
తదుక్త్యా తస్య తృప్తయే.

38 ఉపాదిశ త్పాఙ్ఘరాతం
అర్చ్య మర్చక మర్చనమ్।
అర్చ్యం నారాయణం బ్రూతే
తదర్చన మనే కథా॥

39 అర్చక శ్శఙ్ఖ చక్రాది
లాఙ్ఘితః పూజయేద్ధరిమ్।
శఙ్ఖార్య స్త త్పరతాం
అజ్ఞీ చక్రే చ టాప్యకృత్॥

40 యత్తావ దుచ్యతే యోసా
వితి పజ్జిభి రాహుః
ఉత్పత్య సమ్భవా త్సూత్రే
వాప్యే తత్తు ప్రదృశ్యతే॥

41 హిమాలయే దృశ్యమాన
నారాయణ పదార్చనమ్।
పాఙ్ఘరాత్రేణ కుర్వంతి
శఙ్ఖార్య మతానుగాః॥

42 స్వ సమ్రు దాయ మఖిలం
నిజ గ్రంధేషు భాష్యకృత్।
నారాయణ పరం వక్తా
కలే రన్యేన్య మశ్రయః॥

37 కాబట్టి శ్రియఃపతి కసాధారణమగు శంఖ
చక్రాది గుర్తులను ధరించిన భక్తుని, భగ
వంతుని ప్రీతికై భగవంతుడు, విధించినరీతి
గనే పూజింపవలెను.

38 పాంచరాత్రాగమము అర్చకుడు, అర్చ
నము, అర్చింపబడు నారాయణుడు మొదలగు
నవి యెట్లుండవలెనో పెక్కురీతులుబోధించు
చున్నది.

39 అర్చకుడు శంఖచక్రాది చిహ్నాలను ధరిం
చియే శ్రీహరిని పూజింపవలెను. అని స్పష్ట
ముగ తెలిపెను సూత్రాది భాష్యకర్తయగు
శ్రీ శంకర భగవత్పాదులున్న ఈ తప్ప
చక్రాంకణ క్రమము నామోదించి.

40 ఈ విషయము సూత్రభాష్యమందలి “యత్తా
వదుచ్యతేయోఽసా” అనెను పంక్తులచేతను
“ఉత్పత్య సమ్భవాత్” అనెడుసూత్రభాష్య
మునందును గాంచవగును.

41 బదిరికాశ్రమమునగాంచింపు నారాయణుని
పాదములను శ్రీ శంకర మతానుయాయులు
పాంచరాత్రాగమ విధానము ననే యారా
ధింతురు

42 భాష్యకారులగు శంకర భగవత్పాదులు
నారాయణపరత్వమునే తనసంప్రదాయమని
తన గ్రంథములన్నిటిలో నుడివినను తద
నుయాయులు రానురానువివాదపడివేరువేరు
దేవతల నాశ్రయించిరి

43 శబ్దరూపః పాశ్చరాత్ర
దివ్యాగమ పరాయణః
పరమ్పరాయా మద్యాపి
పూర్వో భూయదోఽభవత్॥

44 ఇతి స్థితే పాశ్చరాత్ర
వైఖనే వైదికా దృతే
నాదీకుర్వాన్తి తద్విష్యాః
తప్త ముద్రాదికం కరేః॥

45 విశిష్టాద్వైత మద్వైతం
ద్వైతం దేతి మతప్రయమ్
మతద్వయే విద్యమానాః
చక్రాజ్జన పరాయణః॥

46 సన్తః కే చిత్తస్మరేఽపి
తత్త్వంబంద మతానుగాః
చక్రాజ్జనాని దర్తరః
శ్రేష్ఠ వాస్యావలమ్బినః॥
నియోగా ఇతి కేచిచ్ఛ
గోఽకౌండాజ్జితాః పరే॥

47 తప్త ముద్రాది దర్తారో
వేక్కుటాద్భాష్వా యాపుహ
రంగక్షేత్రే చ సుమహ
త్కైజ్జర్య ప్రవితాస్తుతాః॥
కర్మణ్య ద్వైత సంబంధాః
జ్ఞానే వైష్ణవ సంస్కృతాః॥

48 ఇర్థం శ్రుతి స్మృతిపాత్ర
తప్త ముద్రా పీఠం ప్రతి
వైద్యనాథో దీక్షితార్యః
నినిన గ్రన్థకే నిజే॥

43 శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు పాంచరాత్రాగమ పరాయణులనుట నిస్సంశయము. వారి యాచార్యపరంపరలో నీ నాటికిని మొదటి వాడు నారాయణుడే.

44 వైదికులందరిచే నేకకంఠముగ నాదరింపబడిన పాంచరాత్రాగమవైఖవమిల్లుండ కలిప్రభావముచే వారిశిష్యులు తప్త చక్రాంకణము నంగీకరింపరు.

45 ద్వైతాద్వైత విశిష్టాద్వైతమన రుకుమాడు మతములలో ద్వైతవిశిష్టాద్వైత మతస్థులిరువురును చక్రాంకణము నాదరించువారే (ఇకనద్వైతులు మాత్రము దీనినాదరించుటలేదు)

46 ఆ మతస్థులలోను నియోగులు గోలకొండవారు వెంకటాద్వాహ్వయులు అనువీరు దాస్యమే ఉత్తమమైనదని గ్రహించియవలంబించి

47 తప్తముద్రల ధరించుచున్నాడు. వారు శ్రీరంగక్షేత్రమున సుప్రసిద్ధ కైంకర్య ధుంధులు. వైదిక కర్మకాండయంద ద్వైతసంబంధముగను జ్ఞానకాండయందు వైష్ణవ దీక్షాధారులుగను నున్నారు

48 ఇట్లు శ్రుతి స్మృతిపాత్ర ప్రమాణ సిద్ధమగు నీ తప్త చక్రాంకణవిధిని వైద్యనాథ దీక్షితులు, నిర్ణయసింధు గ్రంథకర్తయగుకమలాకరుడును తమ గ్రంథములలో నిందించినట్లు గానించును.

49 నిర్ణయస్య చ సింధౌ చ
నినిస్థ కమలాకరః
భృతకాధ్యాపనే నిందా
యథాప్రోక్తా తథాత్వయమ్
భృతితో విహితం యత్తత్
నింద్యమాహుర్యథాబుదాః।

50 స్వేనైవ కరణే దోషః
ముద్రయా ప్యయసామృదా।
స్వర్ణరాజత తామ్రాది
ముద్రాజ్జన మనిన్దితమ్॥

51 శఙ్ఖ చక్రాద్యజ్జనఞ్చ
నృత్త గీతాదికం రచా।
ఏక జాతే రయం ధర్మః
న ప్రాప్య ఇతి నిర్ణయః.

52 ఏకజాతే రితి ప్రోక్తేః
పఞ్చమ్యర్చో విదీయతే
రచస్తు వైదికై ర్గ్రాహ్యః
తప్తముద్రా విధిస్మృతః.

53 పృథ్వాద్యైర్విన్ద్యతే తర్చ
భగవద్భజనే న తత్
తథాన చే న్నారదస్తు
సర్వలోక గురుః కథమ్.

54 నృత్త గీతాదికం భక్త
లక్షణంతు కథంభవేత్

49 దానిభావమేమనగా - వేతనమునుగ్రహించి
వేదాధ్యయనమును గావించుటెట్లు నింద్య
మో అట్లే ధనార్జనకై గావించు పంచసం
స్కారములును నింద్యములని తాత్పర్యము.

50 తానే నిస్సార్థముగ గావించినను ఇనుము
మట్టి మొదలగువాటితో జేయబడిన శంఖ
చక్రములతో చక్రాంకణము గావించుట
నింద్యమే. బంగారు వెండి, రాగి మొదలగు
వాటితో చేయబడినచో ఏనిందయు లేదు.

51 చక్రాంకణమున్న నృత్తగీతాదులున్న
శూద్రులధర్మముగాని ద్విజుల కనాదరణీయ
మని పూర్వపక్షులు సుడువుదురు.

52 ఏకజాతి శబ్దమును పంచమీ విభక్త్యంత
ముగా నన్వయించిన శూద్రులనుండిబడయ
రాదని యర్థమే సిద్ధాంతము కావున తప్త
చక్రాంకణము వైదికులవలన పొందదగినదని
యానిషేధమునుసమన్వయపరచుకొనవలెను.

53 ఇకనృత్తగీతాది నిషేధమును విమర్శింతము.
ఆ నిషేధముజీవనోపాదికై వాటిని వినియో
గించువారికే గాని భగవంతుని భజించువారి
కానిషేధములేదు. కానిచో నిరంతరము భగ
వంతుని భజించు నారదుడెట్లు సర్వలోకా
చార్యుడనుచున్నాడు?

54 నృత్తగీతాదులెట్లు భక్తుల లక్షణమగును?
సజ్జనులెట్లు భక్తి పరవశులై సకల సంసార

సన్తో నృత్యన్తి భక్తా తు
విస్మృత్యైవాలిలం జగత్.

మును మరచి నృత్యమును గావించుదు?

55 ముద్రయా సహితా స్పర్శే
ద్వారకాంపరీవిరన్తితి
హరివంశే హరే స్సూక్తిః
ద్వారసానాం రు చాసనే

55 హరి వంశమున శ్రీకృష్ణుడు తన ద్వార
పాలకులను చక్రాంకితులను మాత్రమే ద్వార
కలో ప్రవేశపెట్టుడని యాజ్ఞాపించెను

56 తప్తముద్రా శఙ్ఖచక్ర
ముద్రైవ విహితా భనేత్.
దృశ్యతే త్వదనా చాపి
పద్మనాభ పురేఽబిహైః.

56 ఆ శ్లోకమునందలి ముద్రాశబ్దము శంఖ
చక్రముద్రయే యని తీర్మానము. ఇప్పటికిని
ఆ సగరమునందు దగును చక్రాంకితుల
యియేయించుదు

57 సర్వాను సంహిరాసూక్తా
దీక్షై రు పరమాత్మనా
సంహితా వీక్షయా హీనా
న కాదిదపి వర్తతే.

57 భ గ వం తు డు సంహితలన్నిటియందును
వైష్ణవదీక్ష నుపదేశించెను. దీక్ష లేని సంహిత
యొక్కటియు గానరాదు

58 తప్తముద్రా దారణంతు
దీక్షై యాం సమ్యగీరితమ్
శ్రోరేన వై దికానాం సా
పరేషాం తాంత్రికాభవేత్.

58 దీక్షలో తప్తచక్రాంకనధారణము లెన్నగ
నుగుపబడెను. ఆ దీక్షయు వైదికులకు శ్రుతి
క్త విధానముననుసరించియును, ఇతరులకు
తాంత్రికమును నగుచు న్నది

59 పవిత్రాద్యా స్సుశ్రుతయః
వినియుజ్జన్తి ధారదే
హారీతేన స్మృతా ప్రోక్తః
శాణ్డ్యేన క్రమో హ్యయమ్॥

59 చక్రాంకణమును ధరించుటలో 'షష్ఠతంతే'
ఇత్యాది శ్రుతులు వినియోగింపబడుచున్న
వని హారీతస్మృతియందును శాణ్డ్యస్మృతి
యందును చెప్పబడెను.

60 సచ్చరిత్రరజ్జయం
వేదాంతార్యోఽబ్రవీన్మహాత్మా
సదాచారసార ఇతి
గ్రన్థోఽస్తి మహితా కృతః॥

60 శ్రీ వేదాంత దేశికార్కులుసచ్చరిత్రరత్నలో
జెప్పిరి. పెద్దలురచించిన 'సదాచారసార' మనెడు
గ్రంథమిందులకు ప్రమాణముగానున్నది.

పుట	పద్యం	తెలుపు	ఒప్పు	పుట	పద్యం	తెలుపు	ఒప్పు
1	3	మాలభేత్ (మూలం)	మాలభేత్	21	తస్య	తస్య	
	7	పద్యేషి	పద్యేషి	22	స్మృతిః	స్మృతిః	
	17	కుడి (తాత్పర్యం)	కుడి		తమోధ్యాయే	తమోధ్యాయే	
2	9	ద్విప (మూలం)	ద్విప		యధావిధిః	యధావిధి	
	10	సముద్రం	సముద్రం	23	యధావిధిః	యధావిధి	
3	12	బాహ్యో	బాహ్యో	25	స్మృతౌ	స్మృతౌ	
		పుణా	పుణా		వశ్యేత్	వశ్యేత్	
		అంగా	అంగా		బ్రాహ్మణ	బ్రాహ్మణ	
		స్వర్ప	స్వర్ప	26	దేవగుహ్యో	దేవగుహ్యో	
		సర్వేణ	సర్వేణ		చైత్యే	చైత్యే	
		మహాత్మమ్	మహాత్మమ్	28	యథాస్థాని	యథాస్థాని	
4		పతప్య	పతప్య		నశివశ్చ	నశివశ్చ	
5		యాక్షేణసు (తాత్ప)	యాక్షేణసు		మానసు	మాను	
		భవత్ (మూలం)	భవత్		వస్యతే	వస్యతే	
		భవత్	భవత్		చక్రాంతవమున (తా)	చక్రాంతితుని	
		మరిమిట్లు (తాత్ప)	మరిమిట్లు		మచే (తాత్పర్యం)	మచే	
9		ప్రతిష్ఠితాని (మూలం)	ప్రతిష్ఠితాని		శ్వసాకో	శ్వసాకో	
		సాన్నిధ్యము	సాన్నిధ్యము	30	యోజనాని	యోజనాని	
		బ్రాహ్మణ	బ్రాహ్మణ	31	స్వర్గము	స్వర్గము	
10		బ్రహ్మది	బ్రహ్మది		స్వర్గం	స్వర్గం	
		భారతముప్రమాణము	భారత ప్రమాణము		చక్ర	చక్ర	
		దేవి	దేవి	32	కుచే	కుచే	
		సాం, గాం,	సాం, గాం,		స్వర్గం	స్వర్గం	
		కౌప-శత	కౌప-శత	33	స్వర్గం	స్వర్గం	
		సోమకననాభ్యా	సోమ సవనాభ్యా	34	స్వర్గం	స్వర్గం	
11		చేల	చేల		స్వర్గం	స్వర్గం	
		బ్రహ్మణం	బ్రహ్మణం		స్వర్గం	స్వర్గం	
		బ్రహ్మ	బ్రహ్మ		స్వర్గం	స్వర్గం	
		కని (తాత్పర్యం)	కని		స్వర్గం	స్వర్గం	
		కుడిక్కే (మూలం)	కుడిక్కే		స్వర్గం	స్వర్గం	
		ప్రమాణం, స్వర్గ	ప్రమాణం, స్వర్గ		స్వర్గం	స్వర్గం	
		సామోక్తి	సామోక్తి		స్వర్గం	స్వర్గం	
		వాపుచూత్	వాపుచూత్	38	స్వర్గం	స్వర్గం	
12				39	స్వర్గం	స్వర్గం	
13				40	స్వర్గం	స్వర్గం	
14				41	స్వర్గం	స్వర్గం	
				42	స్వర్గం	స్వర్గం	
				43	స్వర్గం	స్వర్గం	
				44	స్వర్గం	స్వర్గం	
16				48	స్వర్గం	స్వర్గం	
18				51	స్వర్గం	స్వర్గం	
19				52	స్వర్గం	స్వర్గం	

పుటపత్రిక	తెప్ప	ఒప్ప	పుటపత్రిక	తెప్ప	ఒప్ప
54	కన్యకావ్య కన్యకావ్య	కన్యకావ్య కన్యకావ్య	66	కన్యకావ్య (తా పాణ్డాలందరు (,) బహిష్కారము (మూ గుర్తించిదగిన (తా	కన్యకావ్య • పాణ్డాలందరు బహిష్కారము గుర్తించిదగిన
55	వాసో	వాసో		పసుపు (,)	పసుపు
61	చక్కెరము లన్ని టిని	చక్కెరము ప్రమాణ ములన్నిటిని	67	శబ్దచక్ర (మూ పాణ్డ (తే (,)	శబ్దచక్ర పాణ్డరాత్రీని
65	సుదర్శన	సుదర్శన		నినిన	నినిన

